

אות החלוצים 2026

שמעון שטרית ושלומית גלר
עורכים



ציור: רפאל אבקסיס

תשפ"ו - 2026

אות החלוצים 2026

שמעון שטרית ושלומית גלר
עורכים

תשפ"ו 2026

עמותת האיגוד הספרדי העולמי קמה שנת 2014 והיא מתמקדת בהשבת עטרת מורשת יהדות ספרד ליושנה, בהעמקה, בחיזוק ובהעשרת פסיפס המורשת התרבותית של העם היהודי בישראל ובעולם.

אות החלוצים הוא פרויקט מרכזי של העמותה ומטרתו לתת כבוד ויוקרה לפרק חלוצי ומפואר זה של המפעל הציוני שמגשמינו עשו את הבלתי יאמן ובמאמץ של דורות רבים הביאו להקמת מדינת ישראל לאחר הקמתה הביאו ליישובה על ידי הקמת ערי הפיתוח, השכונות בערים, המושבים והקיבוצים, לביסוסה ולשגשוגה כמדינה בעלת משטר דמוקרטי השומרת על צביונה היהודי והפורחת בתחומי המדע, הטכנולוגיה היזמות והחדשנות. חברי ועד העמותה: פרופ' שמעון שטרית, יו"ר, ד"ר שלומית גלר, מר אילן כהן, הרב חיים אמסלם, פרופ' אהרן ממון, מר איתן אביבי, הגב' יסמין לוי ועו"ד חיים שפרן.



אות החלוצים 2026

שמעון שטרית ושלומית גלר
עורכים

האיגוד הספרדי העולמי

Pioneers Honorary Award 2026

Shimon Shereet and Shlomit Galler
Editors

העטיפה: רפאל אבקסיס

הזכויות שמורות לצייר



האיגוד הספרדי העולמי - הוצאה עצמית

פורסם בישראל: תשפ"ו 2026

תוכן עניינים

8	חלוצים בדמעה - בהוצאת עם עובד 1991
9	האיגוד הספרדי העולמי (יוצאי ספרד) (ע"ר)-אודות
16	לזכרם
18	על חשיבות התייעוד לדורות הבאים - פרופ' אהרן ממך, יו"ר ועדת השיפוט
21	שלושת העידנים של החלוציות - פרופ' שמעון שטרית
23	על החלוצים החדשים - פרופ' שמעון שטרית
27	החלוצים החדשים-ישנים: על שינוי הנרטיב ותפקידם בו - פרופ' יפעת ביטון
30	ארוכה הדרך לשוויון - פרופ' שמעון שטרית
31	נהיה כולנו חלוצים וחלוצות - ד"ר צבי צמרת
35	"לסבא פנחס" - מאת יהורם גלילי
36	"בבית של סבא" - מאת שפרה פרץ
37	המושבות הראשונות
38	יישובי חומה ומגדל
39	מפת ערי הפיתוח
40	רשימת הקיבוצים שהוקמו בשנים 1946-1964
41	מבחר ערי הפיתוח שהוקמו מקום המדינה עד 1964
42	רשימת המושבים שהוקמו בשנים המכוננות של המדינה 1946-1964
44	המושבים שהוקמו על ידי יוצאי צפון אפריקה
45	מבחר שכונות בערים
46	תמצית פרויקט אות החלוצים - האיגוד הספרדי העולמי
48	ועדת השיפוט וצוות הפרויקט אות החלוצים
49	מקבלי האות לשנת 2026
50	ביוגרפיות מקבלי אות החלוצים לשנת 2026
101	מקבלי האות לשנת 2025
102	מקבלי האות לשנת 2023
103	מקבלי האות לשנת 2022
104	מקבלי האות לשנת 2021
105	מקבלי האות לשנת 2020
106	חבר הנאמנים של אגודת הידידים של האיגוד הספרדי העולמי
107	תודות
108	תמונות מטקסי אות החלוצים 2023-2025

מקבלי אות החלוצים תשפ"ו · 2026

(מסודר על-פי שמות המשפחה בסדר הא-ב)

75	ח"כ נעמה לזימי	50	שרית אוחיון
76	נסים לחמני	51	אירית אחדות
77	שי-לי ליפא	52	ח"כ דן אליהו יעקב אילוז
78	תא"ל מילי ד"ר אפרים לפיד	53	חכ"ל רפי אלול
79	מתי מינדלין שיטרית	54	אבי אלקבץ
80	ד"ר נגיסט מנגשה	55	שמעון בוקר
81	פרופ' יפעת מרבב	56	ח"כ דבורה (דבי) ביטון
82	אירינה נבזלין	57	מיכה ביטון
83	השר לשעבר עו"ד משה נסים	58	אליהוא בן-און
84	חכ"ל קסניה סבטלובה	59	השר לשעבר, אל"מ מילי עמר בר-לב
85	ח"כ הרב משה סולומון	60	פרופ' רגינה ברזילי
86	נתנאל סרוסי	61	הרב יעקב ברנס
87	חכ"ל תא"ל מילי משה פלד	62	ששון גבאי
88	רון פלוט	63	יהורם גלילי
89	שפרה פרץ	64	יהודה דואה
90	עינב צנגאוקר	65	ח"כ אליהו אלי דלל
91	פרופ' שלומי קודש	66	ליזי דלריצה
92	צבי רביב	67	הרב אלחנן דנינו
93	ח"כ אליהו רביבו	68	יעל זאבי פרץ
94	השר לשעבר ד"ר נחמן שי	69	יעקב זהר
95	פרופ' גבריאלה שלו	70	שרית זוסמן
96	ניר שמול	71	עדנה חלבני
97	השופט בדימוס עו"ד יצחק שמעוני	72	חיים חצב
98	עינת שרוף	73	ח"כ משה טור פז
99	שלמה שרף	74	חכ"ל ד"ר עליזה לביא

שמעון שטרית, חלוצים בדמעה עמ' 301 (1991), עם עובד

חלוציות: מעברות, ערי פיתוח, מושבים ושכונות בערים

העולים של שנות החמישים והשישים שהקימו ערי פיתוח ומושבים, שכונות בערים וקיבוצים, היו חלוצים מגשימים באותה רמה של מסירות נפש ובאותה מעלה של חשיבות לאומית כמו אלה של חלוצי ההתיישבות העובדת של העליות הקודמות. מצוות יישוב הארץ והגשמת המפעל הציוני אינה נחלקת לרמות שונות ולמעלות שונות.

אנחנו צריכים להאדיר את המפעל העצום של ההתיישבות שנשאו על כתפיהם הורינו, אחינו ואחיותינו מהעלייה החדשה (מכל הארצות) ואת תרומתה העצומה למדינה.

העלייה החדשה לא הייתה רק מקור לבעיות, היא נטלה חלק מרכזי בתקומת ישראל בארצו ובחזוק המדינה. את דור המעברות ובניו אנו צריכים לצייר לא כעלובי החיים שסבלו, אלא כחלוצים שעזבו הכל מאחוריהם ובאו להגשים את החלום הציוני. אם נצליח בכך, אזי כל תלאותיהם לא יראו כההליך מצער או מכאיב, אלא כהתרחשות לאומית בעלת חשיבות, שהמשתתפים בה זוכים ליוקרה ולהערכה דוגמת זו שאנו רוחשים לעליות הממוספרות (עלייה ראשונה, שנייה, שלישית וכולי). יש להדגיש שמקימי ערי פיתוח ומושבים אינם נופלים מפרופסורים בסורבון וכלכלנים בחצרות נשיאים ושרים.

עלינו להבליט את היפה בכל אחת מעדות ישראל ולהעלות על נס. לאחר שפתחנו את הפצע הזה של הפיצול העדתי בעם היהודי החי בארץ ולאחר שזרינו עליו מלח, עלינו לרפא אותו מתוך שותפות אמת. חובה עלינו לעשות להבלטת המשותף, לחזק את השותפות היהודית; מאידך גיסא למעט בדיבורים על פיצול.



האיגוד הספרדי העולמי

האיגוד הספרדי העולמי (יוצאי ספרד) (ע"ר) (להלן: "האיגוד") הינו עמותה ללא מטרת רווח אשר מקום מושבה בירושלים.

חזון האיגוד הספרדי העולמי מתמקד בהשבת עטרת מורשת יהדות ספרד ליושנה, בהעמקה, בחיזוק ובהעשרת פסיפס המורשת התרבותית של העם היהודי בישראל ובעולם.

מתוך אמונה זו, בין מטרות העמותה, הקמת מוזיאון ממלכתי לאומי בירושלים שיציג את המורשת ההיסטורית, המסורתית והתרבותית של כלל קהילות יוצאי ספרד, החל מתור הזהב, האינקוויזיציה, נדידת הקהילות במדינות ברחבי העולם, העלייה לישראל וההתיישבות בה. במוזיאון נעסוק בשימור, בחשיפה ובהפצה של אוצרות התרבות והמורשת של יהדות ספרד והאישים המרכזיים שעיצבו אותה בקרב ילדים ומבוגרים, קהילת המכונים בבתי הספר ובמוסדות האקדמיים, ובקרב קהילות יהודיות ואחרות בעולם. מטרת הפעילות תהיה החייאת המורשת תוך הכרתה, הבנת תרומתה לעם היהודי בארץ ובתפוצות. המוזיאון ישמש מרכז מחקר ולמידה שלאנשים חינוך בישראל ובעולם ומקום התכנסות של הקהילות הספרדיות. המוזיאון יחשוף לציבור את התנאים מיוחדים שבהם התפתחה ופרחה תרבות ספרד - בתוך שדה מערכה סוער, מאבקים ומלחמות בין העולם הנוצרי למוסלמי. המוזיאון יציג את עושרו התרבותי והרוחני של תור הזהב בספרד, היוצא דופן בנסיבות של גזרות ופורענויות בהן נוצר.

מטרה זו נוגעת לכלל העם היהודי וחשובה לאנושות בכללותה. בנוסף האיגוד שם לו למטרה מרכזית את האדרת יהדות ספרד בתחומי התרבות, היסטוריה, הכרת אישים, אמנות, מוזיקה ומסורת והעלאת המודעות לכך באמצעות עריכת כנסים בנושא והפצתו בשיח ציבורי. לאורך כל שנות גלות ישראל התאפיינו קהילות יהדות ספרד כקהילה של שלום, אחווה ופיוס, שהתנהלותה ודפוסי פעילותה ניכרו בכל מקום ואתר. מורשת יהדות ספרד הייתה גורם מרכזי בעיצוב החיים היהודיים בתפוצות לאורך שנות הגלות הארוכות. חיי היצירה, הרוח, הפיוט, השירה, התורה, ערכי המשפחה ודפוסי החיים היו מקור השראה לקהילות יהודיות רבות בעולם היהודי. האיגוד הספרדי העולמי מדגיש בכנסיו את התפיסה הספרדית המתונה והסובלנית, ואת שיתוף הפעולה התרבותי והרוחני של היהדות

בכל העולם עם הסביבה הנוצרית והמוסלמית שהפכו לנכס צאן ברזל בהיסטוריה של הקהילות היהודיות לאורך הדורות. מסורות אלו שנוצרו בגלויות ישראל, הובאו ארצה על ידי העולים והשפיעו על עיצוב התרבות היהודית בישראל.

האיגוד הספרדי העולמי כהיערכות להקמת המוזיאון עוסק במחקר על השורשים של צאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל וזאת כחלק משימור המורשת של יהדות ספרד כדי לייסד מאגר מידע על השורשים של מגורשי ספרד ופורטוגל שעברו למדינות רבות באיזור הים התיכון או הבלקן לאחר גירוש ספרד. וכן האיגוד הספרדי העולמי גם מחזק את הקשר התרבותי והאזרחי עם צאצאי ספרד ופורטוגל והקהילות השונות שעברו לארצות הים התיכון וצפון אפריקה לאחר גירוש ספרד.

האיגוד הספרדי העולמי, כעמותה, פועל לשימור מורשת יהדות ספרד בארץ ובעולם. האיגוד משקיע את מירב המאמצים להצלחת מפעל חשוב זה, ומקדם מספר פרויקטים בנושא כדוגמת פרויקט היכל התהילה שמטרתו לספר על אישים שמוצאם מיהדות ספרד והמזרח על הישגיהם והצלחתם בתחומים שונים כדוגמת בתחומי המדע, הקולנוע, האקדמיה וכיוצ"ב, פרויקט סיפור אישי ובו האיגוד נותן במה לאנשי ציבור ולצאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל על סיפורי משפחותיהם, על התלאות שעברו, על מסמכים שמצאו ועל מסורות שנשמרו לאורך הדורות ופרויקט אות החלוצים.

מטרות העמותה

1. הקמת מוזיאון ליהדות ספרד והמזרח בירושלים, במסגרתו תוצג המורשת ההיסטורית, המסורתית והתרבותית של כלל קהילות יוצאי ספרד במהלך הדורות.
2. קידום התודעה והעלאת המודעות הציבורית בענייני מורשת יהדות ספרד והמזרח בחברה הישראלית ובעולם וטיפוחה.
3. גישור וחיזוק הקשר התרבותי והאזרחי של צאצאי מגורשי ספרד ופורטוגל בארץ ובעולם עם ארצות אלה.
4. פיתוח קשרים עם קהילות יהודיות בעולם .
5. פיתוח יחסים תרבותיים ובין דתיים וטיפוח פיוס ואחדות פנימית בין חלקי החברה הישראלית לאור המסורת והסובלנות של יהדות ספרד לדורותיה
6. טיפוח התודעה על תרומת העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה לבניין הארץ ועל תרומת מנהיגי הקהילות הספרדיות לתנועה הציונית .
7. הענקת מלגות ומענקים לסטודנטים וחוקרים לקידום לימודים ומחקרים בתחום מורשת ספרד והמזרח .

ועד העמותה

1. יו"ר העמותה ונשיא האיגוד פרופ' שמעון שטרית - פרופ' במשפטים באוניברסיטה העברית. כיהן בממשלת רבין (1992) כשר במספר תפקידים: שר הכלכלה, שר המדע, שר הדתות והשר הממונה על הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו. כיהן כממלא מקום ראש עיריית ירושלים בשנים 1998-2003.
2. ד"ר שלומית גלר - מרצה ומומחית לממשל תאגידי, לרגולציה ולביקורת פנימית. כיהנה ומכהנת כיו"ר דירקטוריון, כדירקטורית, וכיו"ר ועדת הביקורת בתאגידים. כיהנה (10 שנים) כמבקרת הפנימית של חברת רפאל. כיהנה (20 שנה) כסגנית נשיא לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. כיהנה ב"וועדות המכרזים העליונות של משרד הביטחון", מכהנת כחברה ב"וועדה לפטורים ולמיזוגים, רשות התחרות."
3. מר אילן כהן - כיהן בעברו כמנכ"ל מוזיאון ארץ ישראל (1998-2017) וכיהן כמנכ"ל עיריית ירושלים.
4. הרב חיים אמסלם - ח"כ לשעבר מטעם תנועת ש"ס וכיום חבר בתנועת "זהות".
5. הגב' יסמין לוי - זמרת לדינו ישראלית ובינלאומית שזכתה בפרסים ואותות הוקרה והוציאה עד כה 7 אלבומים.
6. פרופ' אהרן ממון - חתן פרס ישראל לשנת תשע"ט בלשונות היהודים וספרויותיהם ופרס גאון על מחקריו בנושא יהדות צפון אפריקה. נשיא האקדמיה ללשון העברית ופרופ' אמריטוס באוניברסיטה העברית בירושלים.
7. מר איתן אביבי - כיהן בעברו כיו"ר האיגוד הארצי למסחר.
8. עו"ד חיים שפרן, משרד עו"ד שליט-שפרן - אשר נוסד ע"י עו"ד משה שליט אשר עסק ביעוץ המשפטי לראש הממשלה לשעבר דוד בן גוריון וראש הממשלה לשעבר שמעון פרס.

הענקת אות החלוצים 2026

האות מוענק בברכת:

- יו"ר ההסתדרות הציונית - מר יעקב חגואל.
- שר החקלאות לשעבר - חכ"ל יאיר שמיר
- שרת החינוך לשעבר - חכ"ל ד"ר יפעת שאשא ביטון.



יעקב חגואל ופרופ' שמעון שטרית



השר לשעבר יאיר שמיר
ופרופ' שמעון שטרית



השרה לשעבר ד"ר שאשא ביטון, פרופ' שמעון שטרית, יעקב חגואל, פרופ' אהרן ממן -
חלוקת תעודת אות החלוצים לשר אבי דיכטר



ד"ר שלומית גלר, פרופ' שמעון שטרית, פרופ' אהרן ממך -
חלוקת תעודת אות החלוצים לחנה אזולאי הספרי



פרופ' שמעון שטרית, פרופ' אהרן ממך, עדו נתניהו ועוזי חזן
הענקת אות הוקרה לפרופ' בנציון נתניהו ז"ל על חקר יהדות ספרד



ד"ר שלומית גלר, פרופ' שמעון שטרית, -
חלוקת תעודת אות החלוצים לשרה לשעבר ד"ר יפעת שאשא ביטון

אות החלוצים תשפ"ו · 2026



טקס אות החלוצים 2025



פרופ' שמעון שטרית, יעקב חגואל, פרופ' אהרן ממן - טקס אות החלוצים 2025
עם מקבלי האות גיל ביילין ומורן אטיאס



פרופ' שמעון שטרית ופרופ' אהרן ממן

לזכרם

קורין אלאל ז"ל



ב-12.12.2024 נפרדנו מהזמרת והיוצרת הגדולה קורין אלאל. קורין העניקה לתרבות הישראלית נכסי צאן ברזל רבים שנגעו, ריגשו ונתנו תקווה להמוני אנשים כמו: "אין לי ארץ אחרת", "זן נדיר", "ארץ קטנה עם שפם" ו"שיר לשירה". היא היתה זמרת ויוצרת עם נשמה גדולה ואישיות יוצאת דופן. בשנת 2022 הענקנו לקורין את אות החלוצים מטעם האיגוד הספרדי העולמי וההסתדרות הציונית העולמית. לאחר קבלת האות קורין היתה חברה בחבר הנאמנים של האיגוד הספרדי העולמי (בראשותי). סיפורה של קורין מגלם את החלוציות הישראלית. קורין נולדה בתונסיה להורים אברהם הוברט אלאל וקלודין ברבי-ברמי. בשנת 1953 עלתה עם משפחתה והגיעה לאולפן בן יהודה בנתניה. בהמשך הם עברו להרצליה. כבר מגיל 13 קורין התחילה להופיע ולהחדיר שמחה בלבבות האנשים. בהמשך התגייסה ללהקה צבאית ומשם התחילה את מסלולה המקצועי. בשנים האחרונות קורין הלחינה את מגילת קהלת וכך פעלה לחשוף את הספר לציבור הרחב. כמה חודשים לפני פטירתה זכתה בהישג חשוב של הערצת הקהל הרחב לשירתה כאשר :

שירה "אין לי ארץ אחרת" נבחר לשיר 75 השנה לישראל. ובכך ביססה עוד את חלקה בתרבותנו. אנו משתתפים בצער משפחתה ואהוביה. לעד תיזכר יצירתה המרגשת בדברי ימי התרבות הישראלית.

לזכרם

יעקב דנון ז"ל



בצער רב נפרדנו לפני כשנתיים מיעקב דנון ז"ל .
הוא היה איש מרכזי בועד המנהל של האיגוד הספרדי העולמי.
שבוע לפני פטירתו לקח חלק בטקס הענקת אות החלוצים שהתקיים ביד בן צבי
ב- 2024 .

יעקב היה איש מיוחד באישיותו ונועם הליכותיו .במזגו השקט .הוא היה איש
מקצוע מהמעלה הראשונה בניהול ובכספים .
יעקב תרם לחברה הישראלית הן בתפקידים ציבוריים בכירים והן בתפקידים במגזר
העסקי .
הוא כיהן ,בין השאר, כממונה על השכר באוצר, כמנכ"ל בנק ישראל ,וכחשב מוזיאון
ישראל . כמו כן מילא תפקידים בכירים בסקטור העסקי ביניהם מנכ"ל כימיקלים
לישראל ומשנה למנכ"ל בנק המזרחי .
אנו משתתפים בצער המשפחה ,רעייתו יפה ו שלושת בניהם
יעקב יחסר למשפחתו לחבריו ולכולנו .

על חשיבות התייעוד לדורות הבאים

פרופ' אהרן ממך, יו"ר ועדת השיפוט

אני סומך את ידי על דברי חברי המלומדים המוצבים בראש ספר החלוצים לשנה זו ואין צורך לחזור עליהם כאן. אבוא רק להדגיש מזווית אחרת את העניין העיקרי שהוא תכלית ייסוד 'אות החלוצים'.

חגי סגל כתב במאמרו 'האור בקצה המערה' (ב'מקור ראשון' גיליון ג' בטבת תשפ"א, 18.12.2020, עמ' 2) על רשמיו מביקורו במוזיאון בחברון המציג אלפי שנות היסטוריה של העיר, לרבות הפרק החדש שנפתח לאחר מלחמת ששת הימים:

'מרב עשייה היסטורית המתנחלים בקושי נתנו עד כה את דעתם על אופן כתיבת ההיסטוריה, וטוב מאוחר מלעולם לא. חברון היא פתח תקווה, תל חי, וחנייתה של העת החדשה. אם היא לא תדאג לתפוס את המקום הראוי לה בדברי ימי החלוציות הציונית, מי כן ידאג?'

זו דוגמה אחת מני רבות לכך שגופים ואישים שעושים היסטוריה שוכחים שצריך גם לתעד אותה, לנסח אותה וגם להנחיל אותה לבני זמנם ולדורות שאחריהם. לפני שנים אחדות חידשתי את הקשר עם חבר לספסל הלימודים באוניברסיטה, אחרי כמה עשרות שנים של נתק כמעט מוחלט. בשיחה הנלבבת והנלהבת למדתי שהוא עשה כברת דרך ארוכה בַּמְקָרו־כלכלה והשפיע השפעה מכרעת על המבנה ועל הניהול של הנמלים בארץ. שאלתי אותי אם הוא כותב זיכרונות ואם הוא מצפה שמישהו בדורות הבאים, גם בין צאצאיו, ידע על כך ובאיזה אופן. למשל אם הם אמורים ללמוד על כך מפי הנבואה. כעבור שנה הוא שלח לי טיוטת ספר על המשפחה על ענפיה ורבדיה, ובו הוא מספר לראשונה על ההישג העצום הזה, ובהמשך הספר יצא במהדורה אלבומית מפוארת.

ודוגמה שלישית, כשנרמז לראשונה (עדיין לא בפרסום רשמי) על ייסוד 'אות החלוצים', פנתה אליי גברת נכבדה לבדוק את האפשרות לכלול את אביה בין מקבלי ה'אות'. אמנם הכרתי את הוריה לפני שנים רבות, אבל ביקשתי ממנה לספר לי על הישגיו המפליגים בתחום החינוך. שאלתי אותה אם מישהו ניסח מעולם את קורותיו של אביה, ולו בדמות ערך אנציקלופדי של ויקיפדיה. התשובה הייתה שלילית. הוספתי לשאול, מדוע היא לא מבקשת להכתיר גם את אימה ב'אות' הזה?

והרי אימה כתבה דוקטורט בחינוך וגם היא רבת פעלים. הגברת נבוכה ותהתה שלא חשבה על כך. סוף דבר היא ניסחה בקצרה את קורות הוריה ושניהם נכללו ברשימת הזוכים באות החלוצים באותה שנה.

הכלל העולה מדוגמות אלה ויש רבות כמותן הוא שלא די שאדם יהיה רב-פעלים ויתרום לחברה ולמדינה, בכל תחומי החיים: כלכלה, וביטחון, בניין, חינוך, ספרות ואומנות, וכו', אלא הוא נדרש גם לתעד את הסיפור למען דורנו ולמען הדורות הבאים. החלוץ על פי רוב כנראה אינו מודע לכך שהוא עושה מעשה חלוצי. הוא עושה כי זה 'צו השעה' או 'דין התנועה' או ממניע אחר. ואכן 'אין בעל הנס מכיר בנסו' אמרו חכמינו הקדמונים. 'אות החלוצים החדשים' בא לא רק להכיר במעשי היצירה החדשניים והמהפכניים שעשו אבותינו ולהוקיר אותם, אלא גם - לנער את בני הדור הקודם וצאצאיהם, שינסחו, שיתעדו, ושינחילו. שאם לא כן, כדברי סגל, תהיה עשייה היסטורית ענפה אבל לא יהיה לה זכר בספרי ההיסטוריה. יהיו חלוצים, אבל לא יהיה מי שיכיר בחלוציותם.

פרופ' אפרים אלימלך אורבך, התבטא בראיון ללוי יצחק הירושלמי ('מעריב', ערב ראש השנה תשמ"א, 10.9.80; עמ' 27) על בעיות השעה, שהיה בבחינת 'חשבון נפש' והעריך:

'אפשר למקד את מכלול הבעיות שלנו מסביב להעדר העלייה... איכות החיים נוצרה בידי אלה שעלו, וכל עלייה הביאה אֶתה מבחינות שונות (רוחנית, כלכלית, חברתית וביטחונית) יותר חיוב ויותר אור מאשר שלילה וצל... עלייתם של מאות אלפי יהודים ממרוקו ומעיראק ומתימן **העמידה למעשה את המדינה על רגליה**'.

דברים אלו כשהם באים מפיה של אושיית תרבות מהדור הקודם, מגדולי חוקרי מדעי היהדות, נשיא האיגוד העולמי למדעי היהדות בשנים 1969-1989 ונשיא האקדמיה הלאומית הישראלית למדעים בשנים 1980-1986 ושהיה אף מועמד לנשיא המדינה בשנת 1973 מטעם גח"ל (הליכוד של פעם) והמפד"ל, הם דברים חשובים ביותר וראוי שייחקקו בכותל המזרח של תולדות המדינה ויילמדו היטב היטב. עדויות של היסטוריונים גדולים מסוג אורבך חשובות לאין ערוך מטפיחה שלנו על שכמנו.

גם מר אברהם דובדבני, שתמך בפרויקט החלוצים מתחילתו, מכיר מקרוב את טיבה ומניעיה של העלייה מצפון אפריקה, את מצוקות הראשית ואת התרומה האדירה

של עלייה זו לבניין הארץ ואנו מודים לו על תמיכתו בפרויקט החלוצים. הרי אביו ז"ל, ברוך דובדבני, עסק בעלייה זו ממש ובמובן זה הוא רק ממשיך מורשת אבות. תודה גם לממשיכו של דובדבני, מר יעקב חגואל, יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, על תמיכתו במפעל חשוב זה. חגואל ודובדבני בדורם כבן-גוריון בדורו, כשהיה יו"ר הסוכנות היהודית, ואין לנו הכרה גדולה מזו. ועם זה חשובה הפעילות הפנימית שלנו, בהסברה, בהכרה, ובהוקרה.

תיתי לו לידידי פרופ' שמעון שטרית, חכם הרואה את הנולד, שיזם את המפעל הזה, שכבר יש לו תוצאות גדולות ונצורות, ויהי רצון שיצליח גם במפעליו האחרים שעל סדר היום.

וברכה נאמנה לכל החלוצות והחלוצים ויוצאי חלציהם הזוכים ב'אות'.

פרופ' אהרן ממן,
יו"ר ועדת השיפוט

שלושת העידנים של החלוציות

החלוצים הראשונים, החלוצים החדשים והחלוצים הממשיכים

פרופ' שמעון שטרית

המפעל הציוני הוא נס היסטורי. מגשימו עשו את הבלתי ייאמן. במאמץ על פני דורות רבים הביאו להקמת מדינת ישראל, תחילה על ידי יישוב הארץ והמאמץ המדיני מול השלטונות העות'מאני והבריטי, בהמשך, עם הקמת המדינה, על ידי ביסוסה והפיכתה למדינה משגשגת ובעלת משטר דמוקרטי השומרת על צביונה היהודי.

חשוב מאוד להדגיש שהמפעל הציוני הוגשם על ידי דורות של חלוצים. לגישתי, יש להבחין בשלושה עידנים של חלוציות. ואלו הם: עידן החלוצים הראשונים, עידן החלוצים החדשים, ועידן החלוצים הממשיכים - כולם ראויים לכתר החלוציות.

בהתאם לגישה זו חשוב להעניק יוקרה למפעל החלוצי בכל העידנים ולתת כבוד לחלוצי כל העידנים.

העידן הראשון, מהקונגרס הציוני הראשון ועד 1946, הוא העידן של החלוצים הראשונים. הם התמודדו עם האתגרים הגדולים של הקמת היישוב היהודי המודרני - הקמת המושבות, הקיבוצים ושכונות הערים החדשות כמו תל-אביב. הם ייבשו את הביצות והצליחו במאבק המדיני להקמת המדינה. בהיותם חלוצים ראשונים היה כובד המשקל העיקרי על כתפיהם ובכל דיון הם חייבים להיזכר כחלוצים פורצי הדרך שסללו את הדרכים והשבילים לכל החלוצים שבאו אחריהם.

העידן השני, בשנים 1946-1964, הוא העידן של החלוצים החדשים שהקימו את ערי הפיתוח, את המושבים באזורי הספר בגליל ובנגב ואת שכונות הערים בשנים המכוננות של המדינה. המפעל החלוצי של החלוצים החדשים שקול וראוי ליוקרה כמו מפעלם של החלוצים הראשונים. מייסדי השכונות בערים בשנות החמישים והשישים ומקימי ערי הפיתוח כגון דימונה, חצור, אופקים ונתיבות הם כמו מייסדי ראש-פינה, ראשון-לציון, תל-אביב ופתח-תקווה. מייסדי מושב ברכיה, ברוש, תדהר ולוזית הם כמו מייסדי דגניה, כנרת ונהלל. כולם היו חלוצים, כל קבוצה בזמנה. ב-1991 פרסמתי את ספרי "חלוצים בדמעה" (בהוצאת "עם עובד"); על העליות הגדולות בשנות החמישים והשישים, ובהמשך באותה שנה יזמתי בכנסת,

בתמיכה מלאה של יו"ר הכנסת, ח"כ דב שילנסקי, ישיבה חגיגית מיוחדת לכבוד ארבעים שנה לעלייה הגדולה בשנים המכוננות של המדינה, ובאותו מעמד קראתי להכיר בעולים של שנות החמישים והשישים תושבי המעברות ומייסדי ערי הפיתוח והמושבים כחלוצים מגשימים. בהמשך לישיבה המיוחדת התקיים אירוע חגיגי בטרקלין שאגאל בכנסת. להמחשת היקף מפעל ההתיישבות החדשה במושבים יש להזכיר כי בין השנים 1948-1954 הקימו בני העליות הגדולות בישראל בשנים המכוננות של המדינה כמאה ושלושים מושבים בכל רחבי הארץ.

חשוב להדגיש שהמפעל החלוצי נמשך אחרי 1964 התחיל עידן החלוצים הממשיכים. באותו הזמן הגיעה העלייה המבורכת מברית-המועצות ועליו הודים מארצות אחרות ובכלל זה יהודי אתיופיה "מבצע משה" וב"מבצע שלמה", שהתגלגלה לי הזכות לתרום לקידומו. העולים שהגיעו מברית המועצות לשעבר בשנות ה-90 העשירו את הכלכלה הישראלית בכוח אדם איכותי ויצירתי ובעל כישורים טכנולוגיים, ולקחו חלק בהפיכתה של ישראל לארץ חדשנות ויזמות, אומת הסטארט אפ. גם העולים שעלו לארץ בעידן השלישי הם חלק מהמפעל החלוצי וראוי שנקשור גם להם את כתר החלוציות כחלוצים ממשיכים.

אי אפשר לתאר את מדינת ישראל של היום, לרבות הקדמה הטכנולוגית וחברות ההיי-טק, בלא התרומה הגדולה של העלייה מברית-המועצות. יש להוסיף שבכל דור ודור של החלוצים זלגה דמעה על פניהם בשל הקשיים שניצבו בפניהם: גם בפני החלוצים הראשונים, החלוצים החדשים והחלוצים הממשיכים. ב-1994 נגע ללבי העולה גרצקי מברית-המועצות שהתלונן בדמעות בראיון טלוויזיה על כך שמגדירים אותו ואת חבריו כנטל. על עניין זה פרסמתי מאמר ב"ידיעות אחרונות באוקטובר (1994) שקראתי לו "דמעתו של העולה גרצקי" על משקל שירו של נתן אלתרמן "ריצתו של העולה דנינו" בטור השביעי, שהוא כתב מחאה חריף על הסלקציה של שנות החמישים.

על כן ראוי שנצדיע וניתן כבוד לחלוצים בכל העידנים - לחלוצים הראשונים, לחלוצים החדשים, ולחלוצים הממשיכים.

על החלוצים החדשים

הגיעה השעה לתיקון היסטורי

ולאיחוי שסעים על ידי הענקת כבוד לחלוצים החדשים

מקימי ערי הפיתוח, מייסדי שכונות הערים ומקימי המושבים

פרופ' שמעון שטרית

חשוב להגיד בקול גדול וצלול שאנחנו והורינו, שעלו לארץ בשנים המכוננות של המדינה, הננו החלוצים החדשים. הקול והאמירה הזו חשובים לניהול השיח הציבורי המתנהל כיום וגם בעבר בדבר השסעים החברתיים בין ותיקים לחדשים ובין מזרחיים לאשכנזים.

זה כמה עשורים שאני שותף למאמץ להתמודד עם האתגר של ריפוי הפצעים שהשאירו המשגים של קליטת העלייה הגדולה בשנות ה-50 וה-60. פצעים אלו עדיין לא נרפאו וצפים ועולים מעת לעת בציבוריות הישראלית גם אחרי שנים רבות, כפי שמעיד הוויכוח הגדול בשיח הציבורי על החלוקה בין ישראל הראשונה והשנייה.

לשמחתנו הפערים הכלכליים חברתיים הצטמצמו בשנים האחרונות. כמו כן התממש החזון של בן גוריון על "רמטכ"ל תימני" וכבר כיהנו לפחות ארבעה רמטכ"לים מהעליות החדשות (משה לוי, דן חלוץ, שאול מופז, גדי אייזנקוט). כמו כן, בני העולים הגיעו לעמדות בכירות בממשל המקומי והלאומי, במנהל הציבורי, בכלכלה, באמנות, באקדמיה ובתקשורת. אף על פי כן, עוד ארוכה הדרך לשוויון. בדור השני והשלישי נשארו משקעים המחייבים התייחסות בראיה מעודכנת.

לדעתי, יסוד מרכזי לריפוי המשקעים הוא אימוץ התפיסה שהמפעל החלוצי של הקמת המדינה וביסוסה, התפרס על פני תקופות אחדות, ובכל תקופה החלוצים של אותה תקופה תרמו את חלקם, וכולם היו חלוצים, כל אחד בדורו. על כך כתבתי בספרי "חלוצים בדמעה" (1991 בהוצאת עם עובד),

דימונה, חצור וירוחם ושכונות הערים בזמנן, הן כמו ראש פינה, ראשון לציון ותל אביב בזמנן. ההתיישבות החדשה בברוש, תדהר ורמות נפתלי בזמן, הן כמו ההתיישבות הוותיקה בדגניה, כנרת ונהלל. אלה ואלה חלוצים. הראשונים היו חלוצים ותיקים, ואחר כך החלוצים החדשים המשיכו את מפעלם.

ישמכנה משותף לחלוצים הראשונים מייבשי הביצות ומייסדי ההתיישבות הוותיקה ולחלוצים החדשים בוני המושבים השכונות וערי הפיתוח, אלה ואלה עבדו בעבודה פיזית קשה שלא היו מורגלים בה בארצות מוצאם. החלוצים הוותיקים שללו את הגלותיות ונלוותה לכך גם שלילת הדתיות. החלוצים החדשים שמרו על המסורת, ובדרך כלל משתייכים לאוכלוסיית המסורתיים.

אני מחלק את המפעל הציוני לארבע תקופות עיקריות, תקופת החלוצים הראשונים עד לשנת 1946, התקופה השנייה - תקופת החלוצים החדשים משנת 1946 עד 1964, אחרי 1964 ומאז תקופת החלוצים הממשיכים.

תרומתם של החלוצים הראשונים, כמייסדים וכיוזמים ופורצי דרך הייתה חיונית ועצומה למפעל הציוני. בלעדיהם לא הייתה קמה המדינה. הם זכו בצדק רב להוקרה והכרה. אולם גם המפעל החלוצי של החלוצים החדשים בשנים המכוננות של המדינה, בהתיישבות ובמושבים, בערי הפיתוח ובשכונות הערים, תרם לביסוסה ולהתפתחותה של המדינה. למרבה הצער מפעלם של החלוצים החדשים לא זכה עד היום בכתר החלוציות. הגיע הזמן להגשים את הקריאה שלי מ-1991 להעניק לעולים המתיישבים שעלו לארץ בשנים המכוננות של המדינה את כתר החלוצים, החלוצים החדשים. ההכרה בכך שדור העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה הם החלוצים החדשים היא תיקון היסטורי. צעד זה נדרש כדי לרפא את הפצעים בחברה הישראלית שעדיין לא נרפאו לחלוטין ושנגרמו כתוצאה מהמשגים בתהליך הקליטה של העליות הגדולות בשנות ה-50 וה-60.

אין חולק כי היו הישגים גדולים במפעל העלייה וההתיישבות, שנעשה במאמץ גדול והירואי של המדינה ומנהיגיה, ובנסיבות קשות במדינה צעירה, דלת משאבים ובעיות מלחמה. אבל הדמעה על לחיים של החלוצים החדשים לא יבשה כליל. הדמעה משתקפת בשגיאות הרבות בקליטה, הן רשומות בספר דברי ימי המדינה. הן מנויות בספרי "חלוצים בדמעה" (1991). הן כתובות בעט חד וביקורתי בשירו של נתן אלתרמן "רוץ עבדי דנינו" (על הסלקציה). הן צרובות בזיכרון הלאומי באירועי המחאה החברתית הראשונה של ואדי סאליב (1959), במחאת הפנתרים השחורים (1971), במחאת תנועת האוהלים (1978), ובעליית תמ"י וש"ס לבמה הפוליטית של ישראל. המחאות הללו כפו על החברה הישראלית התמודדות עם המצוקות החברתיות. השגיאות והבעיות מסופרות בספר "תרנגול כפרות" (אלי עמיר) ו"ארמנד" (עוזיאל חזן) ובשירת המחאה הוותיקה והחדשה של סמי שלום שטרית וקבוצת ערס (ארס) פואטיקה. המחאה החברתית על הבעיות נצרבה גם

בשירי המחאה של ג'ו עמר ("אמרתי לו אני ממרוקו, אמר לי לך מפה"). השגיאות מצאו ביטויים מעל דפי העיתונים במאמרי התנשאות גם בימים הראשונים של המדינה וגם בימים מאוחרים יותר.

הדמעה של החלוצים החדשים משתקפת גם בהתעלמות מיוצאי המזרח במערכת החינוך וכן בתקשורת כמו בסדרה "עמוד האש" בשנות ה-80. הסדרה תיעדה את המפעל הציוני באופן חלקי תוך התעלמות מחלקם החשוב של החלוצים החדשים. עד אותה שנה החלוצים החדשים ייסדו כבר את רוב ערי הפיתוח בנו את שכונות הערים, והקימו עשרות רבות של מושבים במיוחד באזורי הספר. מפעל החלוציות המפואר הזה נפקד מקומו לחלוטין בתקשורת, במערכת החינוך ובמנגנון המדינתי והחברתי של הענקת יוקרה. עד כה לא קיבל ולו ראש עיר פיתוח אחד או איש התיישבות החדשה את "פרס ישראל" על תרומתו למפעל החלוצי של הקמת ערי הפיתוח וההתיישבות החדשה בשנים המכוננות של המדינה.

בראשית שנות ה-80 התנהל בציבוריות הישראלית ויכוח קשה בעניין הדרכים להתמודדות עם השסעים החברתיים. השיח המאתגר והקשה נסב על הצורך לקדם את השוויון גם בדרך של העדפה מתקנת ופעילות יזומה ונרחבת. באותה תקופה עיתונאים בכירים, אנשי אקדמיה, ומנהיגים פוליטיים, נכנסו למגננה ולא הבינו את גודל האתגר והצורך להבינו ולהתמודד עימו כראוי. חשוב להדגיש שהעליות של יהדות המזרח לא זכו ל"מספר" שיקנה להן יוקרה (כמו העלייה הראשונה, השנייה וכו'). לעומת זאת מספרם בכל עמדות ההשפעה היה מועט ומבוטל. הם סבלו מהכבוד המחולל ומתופעת "האוטובוס המלא" שגרם לרתיעה מפתיחת השערים ליוצאי המזרח. הם סבלו גם מהעדר מדיניות לקידום משמעותי של השוויון החברתי. קיימת בחברה הישראלית תופעה שאני מכנה "שני נמאס לי". בעניין התחושות הנוגדות. האחת של הוותיקים מול החדשים, ומנגד השנייה של החדשים מול הוותיקים.

הגיע הזמן לפעול כדי להבטיח הצלחה בתהליך ריפוי השסעים בחברה, ליצור לכידות חברתית וסולידריות לאומית בחברה שלנו ולמחות את הדמעה מלחייהם של העולים בעליות הגדולות של שנות החמישים והשישים. הגיע הזמן לצמצם, ואם אפשר להסיר, את המשקעים שעדיין קיימים. בדור הראשון השני ושלישי. בראש ובראשונה חייבים להעניק כבוד ויוקרה המגיעים לחלוצים החדשים. חייבים לעשות חישוב מחדש של התפיסה המיושנת שהחלוציות והיוקרה מצויה רק בחצרם של החלוצים הראשונים ולהעניק יוקרה לחלוצים החדשים, מבלי לגרוע בהכרה בתרומתם של החלוצים הוותיקים.

יש להחליף הדיסקט הישן כאילו החלוצים החדשים "נשלחו" לאזורים מרוחקים, בדיסקט חדש, ולהכניס לחשיבה את הגישה שהחלוצים החדשים הגשימו את חזון המייסדים בראשות בן גוריון לפיתוח הארץ ופיתוח הנגב ובנו את עריה ומושביה של הארץ שטרם יושבה.

בדיסקט חדש, ולהכניס לחשיבה את הגישה שהחלוצים החדשים הגשימו את חזון המייסדים בראשות בן גוריון לפיתוח הארץ ופיתוח הנגב ובנו את עריה ומושביה של הארץ שטרם יושבה.

כפי שכתבתי בספרי "הארץ הטובה" (הוצאת "ידיעות" 1998) יש לנהוג בנושא היחס לחלוצים ולחלוציות לעליה של שנות ה-50 ו ה-60 לפי האסטרטגיה של שלוש כ"פים ושלוש שי"נים. כבוד כוח וכסף; שיוון שותפות ושייכות. כדי להבטיח שילוב מאוזן בחברה הישראלית חייבים להעניק לאותן עליות יוקרה, ייצוג, ותקציבים, וכן להבטיח תחושת שייכות, שותפות ולהעמיק את השוויון.

כחלק מהנוסחה שלי של שלוש הכ"פים ושלוש השי"נים עלינו להדגיש את הרעיון שהעולים בעלייה ההמונית שהחלה בסמוך להקמת המדינה (מכל הארצות), הם החלוצים החדשים, ולהעניק להם את היוקרה ואת הילת החלוציות. עלינו להכריז בקול צלול וברור : אתם והוריהם החלוצים החדשים, והם יענו, ואני בתוכם : אנחנו החלוצים החדשים.

אם אכן נצליח בהטמעת התודעה הציבורית והתודעה העצמית כי העליות הגדולות בשנים המכוננות של המדינה הם החלוצים החדשים, יהיה בכך תיקון עוול היסטורי ותרומה לתהליך ריפוי של השסעים בחברה הישראלית.



החלוצים החדשים-ישנים: על שינוי הנרטיב ותפקידם בו

פרופ' יפעת ביטון, נשיאת המכללה האקדמית אחוה

הנרטיב הישראלי אודות חלוציות ביסס עצמו היטב לאורך 72 שנות קיומה. בספרי ההיסטוריה, בדברי הימים, בספרות, בשירה, בתיעודים הדוקומנטריים - בכל אלה נגרע שלא בצדק חלקם האדיר בבניין הארץ ובתקומתה של העולים והעולות ממדינות איסלאם והבלקן. חלק ניכר מאותם חלוצים וחלוצות אינם עימנו עוד, אולם פועלם הנפלא ניצב כעדות טמירה לנגד עינינו: ערי הפיתוח, יישובי הספר, הערים המעורבות, השכונות בעיבורן של הערים המרכזיות, כל אלה היוו יסוד מסד לישראל של היום, עליה גאותנו. מיזם "אות החלוצים החדשים" הוא מהלך נוסף בתיקון החיוני לנו כחברה הנדרשת להכיר בתרומה הכוללת של מייסדיה.

פרופ' שמעון שטרית, בעצמו חלוץ לפני מחנה העולים בידענותו, בחריפותו ובתאוריו והישגיו, מחלק את המפעל הציוני לשלוש תקופות עיקריות, תקופה ראשונה - מעת הגיע "החלוצים הראשונים" עד לשנת 1946; תקופה שנייה - תקופת "החלוצים החדשים" משנת 1946 ועד ל-1964 ולאחר מכן התקופה השלישית - תקופת "החלוצים הממשיכים".

קבוצת החלוצים הרביעית מורכבת כולה מבני הדור השני ולעתים גם השלישי של עולי ועולות מדינות איסלאם והבלקן. רובם ככולם נולדו במסגרות המגורים שאפיינו את הוריהם. ביניהם היו רבים דור ראשון לרכישת השכלה גבוהה, ולכן היה ביכולתם לפתח מנגנונים פרופסיונליים מתקדמים שיאפשרו להם ניעות חברתית, אשר תעניק להם את המעמד הנדרש כדי לייצר שינוי משמעותי בסביבתם. את ההשכלה שצברו ניתבו מי שראו עצמם שלוחי-תיקון למרחב הציבורי. חלקם הצטרפו למסגרת הפוליטית, הן המקומית הן המרכזית, וחלקם למרחב המקצועי. חלק מהם הקימו ארגוני חברה אזרחית ופעלו מתוכם לתיקון, וחלק הפכו דמויות משפיעות בדרכים אחרות. את כולם אפיין סט מטרות ברור: לשנות את הנרטיב המקובל באשר לתרומת קהילות המוצא שלהם לבניין הארץ בעבר, לקחת חלק בעיצוב פני החברה הישראלית, בהווה, ולקדם את ההשתתפות השוויונית של בני הדור השלישי והרביעי בשגשוגה של ישראל, בעתיד. במובן זה, לא יהיה זה מופרז לומר שרכישת השכלה גבוהה, היא ששינתה את פניה של קבוצת חלוצים זו יותר מכל, והיא עדיין מטרת-על חיונית לקידום שוויון, כפי שמוכיחה קבוצה זו.

את מאפייניה אלה של תקופת החלוציות אבקש להדגים באמצעות הסוגיה הספציפית של שימור מורשת יהדות המזרח, אשר הופכת עם השנים לסוגיה בוערת, בעיקר נוכח פרידתנו ההולכת וגוברת מדור החלוצים הראשון ואף השני ששימר אותה בעצם הווייתו, ונוכח היעלמותן הנמשכת של קהילות אלה גם מארצות המקור, אשר בחלק מהן, כבר אין להן כמעט זכר.

שימור מורשת יהדות המזרח מקיפה מספר מישורי עשייה. היא מכילה הן את השימור הפיזי הן את זה הסימבולי. במישור הפיזי ישנו שימור המתקיים במדינות ערב עצמן, ושימור המתקיים מחוץ לאותן מדינות, והמרוכז, רובו ככולו, בישראל. לצד השימור הפיזי החשוב, שהחל בידי קבוצת החלוצים השנייה, קם בקבוצת החלוצים השלישית הצורך בשימור הסימבולי, זה המפיח גאווה והמהווה מקור העצמה לבני ובנות הדורות שחיים מחוץ למדינות אסלאם והבלקן, שמורשתם חיונית להם כמקור אנושי של משמעות. בשלב זה, גם הוטמעה ההבנה שאף שהעצמה אישית, היא נובעת ממקור קבוצתי. כלומר, מאמצי השימור – ככל שאלה מוגבלים בשל מקורות המימון שלהם – היו חייבים להתרכז יותר בשימור הקבוצתי, תחת זה האישי, של המורשת לטובת דור ההווה והעתיד.

בשלב זה, ניתן לזהות את תפקידה החדשני והיצירתי של קבוצת החלוצים הרביעית, המפעילה את המשפט ככלי מקצועי אפקטיבי בידיה. בכוחו של המשפט לסייע ולהסדיר את מהלכי השימור הפיזי. אם ארגוני שימור המורשת שהקימו חלוצי הקבוצות הקודמות מהווים שלב ראשון במאבק, שעניינו שימור פיזי של רכוש, הרי שלמשפט תפקיד חיוני בגיבוש השלב השני. בשלב זה, הבינה קבוצת החלוצים הנוכחית שיש למסד בצורה ברורה את שימור המורשת, ולא להסתפק בהסתמכות על חריצותם ומסירותם של זקני וזקנות השבט. לצד פריחה מחודשת של נוכחות יהודית של בני ובנות הדור השני והשלישי במדינות ערב, הובן כי יש לדאוג להסדרה משפטית של תחום השימור גם כאן.

"מרכז תמורה לקידום השוויון", שנמנית על מייסדותיו לפני כ-15 שנים ועודני עומדת בראשו, פיתח כלים משפטיים לקידום שימור המורשת, בעיקר באמצעות הגשת עתירות לבג"ץ, תביעות לקידום שוויון ועוד. לנוכח השימוש בחקיקה בהקשרים של שימור מורשת (השפות יידיש ולדינו, מורשת יהדות אתיופיה ועוד), ולנוכח העדרה הבולט של חקיקה דומה בהקשר של קהילות יהדות המזרח, הבנו שיש לפעול לשימור המורשת בכיוון זה. גם בהקשר של חלוקת תקציבים ותמיכות, ניתן וחשוב לעקוב אחר אופן החלוקה של אלה לצורך פרויקטים של שימור מורשת,

ולדאוג שהם ממלאים את ייעודם גם כלפי מורשתנו. ארגונים אקטיביסטיים של שימור, כמו "עמרם", העוסק בתיעוד פרשת ילדי תימן, המזרח והבלקן, כמו גם ארגונים שמרניים יותר, כמו "הקואליציה לשוויון בתקציבי תרבות" יכולים וזקוקים לסינגור משפטי מגוון לקידום פעילותם כמו גם להגברת יעילותם.

מלאכה רבה עוד ניצבת לפתחם של מי שמבקשים ומבקשות לקדם שוויון בחברה הישראלית והכרה בתרומתן של אוכלוסיות מגוונות להקמת המדינה ולכינון תשתיותיה. "אות החלוצים החדשים" היא צעד נוסף בכיוון הנכון לכך.

ארוכה הדרך לשוויון

פרופ' שמעון שטרית

מתוך הספר "חלוצים בדמעה", שמעון שטרית עמ' 312

"...חשוב לכל מקבלי ההחלטות העוסקים בגיבוש דרכי הקליטה של העלייה שאותה אנו מקבלים באהבה וברוחב לב; הדרך היחידה הנכונה היא לקלוט את ערי השדה וערי הפיתוח. בכך נהפוך את העלייה למנוף אדיר של שילוב חברתי בין כל חלקי העם, ולקידום ערי השדה ואיזורי הפיתוח.

המאבק להבטחת שוויון חברת עובר כחוט השני בהתמודדות מתמדת בכל התחומים, במהלך קבלת הכרעות בקביעת התקציב, ובקביעת מדיניות לאומית בתחומי החינוך והחברה, המשק והכלכלה, העלייה והבטחון.

קהילות יוצאי אפריקה, ובמיוחד יוצאי מרוקו, היוו את הגרעין הקשה של המחאה החברתית בכל שנותיה של מדינת ישראל. תחילת המחאה החברתית מצויינת בהיסטוריה הפוליטית של מדינת ישראל במהומות ואדי סאליב ב-1958, ... בראשית שנות ה-70, היוו יוצאי צפון אפריקה את הגרעין של ארגון הפנתרים השחורים, ובסוף שנות ה-70 מילאו תפקיד חשוב במחאה של תנועת האוהלים. יוצאי צפון אפריקה עמדו במרכז ההנהגה של מפלגת תמ"י בראשית שנות ה-80, ובאמצע שנות ה-80 יסדו, ביחד עם אחרים, את תנועת ש"ס. גם במפלגות הגדולות היוו יוצאי אפריקה מרכיב חשוב בהנהגה הבכירה. תחילה התרחש הדבר בליכוד ואחר כך התחיל תהליך דומה במפלגת העבודה.

המחאה החברתית והחתירה לשוויון יצליחו רק במאבק מתמיד בכל המגזרים ובכל הרמות. אם נתמיד במאבק זה, יוכלו ביניהם של החלוצים בדמעה לקצור ברינה"

ריכוז היהודים במרוקו ערב מבצע יכין 1961

קזבלנקה	86,149	טנג'יר	6,246
מראקש	16,818	טטואן	5,674
פאס	12,194	אגאדיר	2,810
רבאט	11,000	אוג'דה	2,655
מקנס	10,962	סה"כ	154,508

נהיה כולנו חלוצים וחלוצות

ד"ר צבי צמרת

המילה 'חלוץ' מופיעה פעמים אחדות במקרא. בספר יהושע פרק ו' היא מופיעה שלוש פעמים:

פסוק 7: "ויאמרו אל העם עברו וסבו את העיר, **והחלוץ** יעבור לפני ארון ה'".

פסוק 9: "**והחלוץ** הלך לפני הכהנים תקעו השופרות".

פסוק 13: "ושבעה הכהנים נשאים שבעה שופרות היבלים לפני ארון ה', הלכים הלך ותקעו בשופרות **והחלוץ** הלך לפניהם".

משלושת הפסוקים ניתן להסיק כי החלוץ אינו אדם יחיד אלא גוף קולקטיבי, מאמין באמונה שלימה, צועד בראש - ונכון להסתכן.

בימי המשנה והתלמוד ובימי הביניים, המילה 'חלוץ' קיבלה משמעות אחרת - שאינה נוגעת לענייננו - והיא התחברה בעיקר לדיני החליצה ול'חלוץ הנעל'.

בתקופת ההשכלה, הוחזרה למילה 'חלוץ' המשמעות המקראית הראשונית. כך, למשל, יהושע השל שור (1818-1895), הקיצוני במשכילי גליציה, בחר לקרוא לעיתון שערך: 'החלוץ'. הגיליון הראשון של אותו עיתון ראה אור בתרי"ב (1852) ועורכו ציין שהוא מקווה שעיתונו יהיה "חלוץ העובר לפני עם ישראל למלחמת הדת והתושייה".

בראשית המאה העשרים, בימי העלייה השנייה והעלייה השלישית, הביטוי 'חלוץ' הפך למושג שפירושו אדם שהגשים את עיקרי יעדיו של המפעל הציוני. רבים (מדי) קישרו את המושג אך ורק עם קבוצות שהשתייכו לשמאל הציוני. עם: 'תנועת החלוץ', 'העליות החלוציות', 'ההתיישבות החלוצית', 'החינוך החלוצי', 'תנועות הנוער החלוציות' ועוד.

אחרי הקמת המדינה, השתנו פני החברה הארץ ישראלית והוחלף עולם המושגים שלנו. בשלוש וחצי השנים הראשונות לקיום המדינה 650,000 יהודים - שערב הקמת המדינה כ-85% מהם היו אשכנזים - קלטו 680,000 - שיותר ממחציתם הגיעו מארצות המזרח. במחצית השנייה של שנות החמישים ובשנות השישים עלו לארץ עוד מאות אלפים, רובם מארצות המזרח. רוב העולים, נקלטו כאן אט אט אך סבלו מקשיים עצומים (מעברות, עבודות דחק, מדיניות 'כור ההיתוך' ופגיעה בכבודם). למרות הסבל, ניתן לומר כי בסופו של דבר בסופו של דבר המאמצים של רובם

להיקלט כאן עלו יפה. הם השתרשו בארץ, הקימו בה משפחות לתפארת וחינכו כאן את ילדיהם לאהבת העם והארץ.

קליטת העולים הצליחה בזכות אמונתם היהודית-ציונית בזכות נכונותם לשאת על כתפיהם את העול של בניין הארץ. מאות אלפים מהם היו נכונים להתיישב בקצווי הארץ, באותם אזורים שהמשורר נתן אלתרמן כינה אותם "העמדות הקדמיות של הציונות". רבים מהם יושבו-התיישבו בשלושים עיירות פיתוח מאילת עד קריית שמונה ובעשרות רבות של כפרי עולים שהוקמו בגבולות מצרים, ירדן, סוריה ולבנון. רבים נחלצו לבינוי העם והמדינה, בהרים חשופים ובאזורי מדבר פריפריאליים. משפחתי ואני זכינו להכיר את החלוצים של שנות החמישים והשישים כיוון שבחרנו לגור קרוב לארבעים שנה בעיירות פיתוח. בחרנו לחיות - מתוך רצון ואהבה - בשלוש עיירות: ירוחם (כשנתיים), קריית שמונה (בשש השנים הקשות ביותר של העיר כשזו סבלה מירי חוזר ונשנה עליה של אלפי קטיושות) ובבית שמש (שלושים שנה). שם הכרנו מקרוב את החלוצים של ימי ראשית המדינה והתפעלנו מכוחם להתגבר על מצוקות רבות ומדבקותם הציונית.

'האב המייסד' שלנו, ראש הממשלה הראשון דוד בן גוריון, קבע כבר בשנות המדינה הראשונות כי כל יהודי יכול להיות חלוץ וכי הוא לא חייב להיות בוגר תנועת נוער "חלוצית" או חבר "ההתיישבות העובדת". הוא הסכים עם העולים-החלוצים שטענו "וכי אנחנו איננו עובדים?" ו"לעיתים אנו עובדים קשה הרבה יותר" וכי אנחנו איננו מיישבים את המדינה ומגינים על גבולותיה?".

בן גוריון פסק כי "כל אחד יכול להיות חלוץ בתנאי שיכיר ללא תנאי בשליחותו ההיסטורית הציונית וייתייב ללא תנאי וללא רתיעה מכל קושי וסכנה לרשות השליחות הזאת". הייתה בדבריו אמירה ברורה שהתכוונה לעודד בראש וראשונה את אנשי אזורי הספר שהגנו בגופם על גבולות הארץ.

הדברים האלה של בן גוריון השתלבו עם השקפתו החינוכית. 'הזקן' נשאל בינואר 1954 על ידי כמה תלמידים מפרדס חנה "למה עלינו לחנך?" והוא השיב להם תשובה שתומצתה בארבעה סעיפים: "החינוך בבית הספר ומחוצה לו צריך להיות מכוון לחנך: (1) אדם (2) יהודי (3) חלוץ (4) לוחם". הוא פירט את כוונתו באשר לכל אחת מארבעת המטרות ואת החלוץ הגדיר כך: "אדם שמאמין ביכולתו, בכוחו ובאחריותו המוסרית וההיסטורית; אדם התובע מעצמו והמוכשר לשנות פני הטבע ופני החברה למען יתאימו לצרכיו של עמנו בארצו, ולמען יצור חברה למופת - ביושרה, בצדקתה, ביפעתה המוסרית, באיתנותה הכלכלית". לפי בן גוריון, כל מי שמוכשר - ובראש וראשונה כל מי שפועל - לקידום עם ישראל בארץ ישראל -

הוא חלוץ. כוונתו הברורה הייתה שרבים יכולים לעשות זאת בכפר ובעיר, בחקלאות ובתעשייה, בחינוך ובמדע.

עתה נותר לנו לקוות כי, כלשון השיר - "נהיה כולנו חלוצים וחלוצות" ולא נבייש את השקפת עולמם ואת עשייתם החלוצית של הדורות הקודמים, של סבינו ושל הורינו.



ד"ר צבי צמרת ז"ל היה מחנך והיסטוריון של תולדות הציונות. הוא היה כ"ח שנים מנהל יד בן צבי ושימש למעלה משנתיים כיו"ר המזכירות הפדגוגית במשרד החינוך. צמרת בחר לחיות את חייו בערי הפיתוח וחי עשרות שנים עם משפחתו בירוחם, קריית שמונה ובית שמש. בין ספריו: 'ימי כור ההיתוך' ו'עלי גשר צר, החינוך בישראל בשנות המדינה הראשונות', שיצאו לאור בהוצאת אוניברסיטת בן גוריון בנגב.

אהבת ישראל אמיתית

פרופ' שמעון שטרית

מתוך "חלוצים בדמעה" / פרופ' שמעון שטרית עמ' 306-307

על יסוד התשתית של שותפות נוכל גם נוכל להתמודד עם המשבר החברתי והתהליכים השליליים המתלווים אליו.

עלינו להפסיק לעסוק בהחלפת בליסטראות של שנה ועיונות ולפתוח בהידברות קונסטרוקטיבית על דרכים להשגת איזון חברתי ותרבותי וחלוקת כוח שווה.

עלינו לפעול בנחישות לצינון מגמות ההקצנה בשני המחנות: יוצאי ספרד ויצאי אשכנז. במקום שתי המגמות של "נמאס לי" עלינו לעודד מגמות הידברות חיובית וברוח טובה.

באחת: עלינו לפתוח בהידברות מתוך תחושה של שותפות וסולידריות, מתוך אהבת ישראל. כמו הרבה מושגים שנשחקו מרוב שימוש גם מושג זה - אהבת ישראל - נכנס לתוך מרכאות ונהפך לסיסמה ריקה.

יש על כן להבהיר כי איננו זקוקים ל"אהבת ישראל" מרחנית המשתיקה את הכאב, הצערה והמחאה והמגלגלת את הבעיות והניגודים אל מתחת לשטיח, איננו זקוקים לאהבת ישראל של אמרי שפר נבובים במוספים צבעוניים המצורפים בערבי חג לעיתונים, בלוויית מכתבים נפוחים ממליצות של נשיאים ונגידים.

אנו זקוקים לאהבת ישראל אמיתית, של נכונות החזק לשלם מחיר ליצירת שוויון;

לאהבת ישראל של הידברות החלש עם בן שיחו ללא משטמה, ללא עוינות, ללא ניכור וללא יריבות. אהבת ישראל משמע, שסוגיית אי השוויון החברתי בישראל הנה בעיה לאומית כללית, של כלל ישראל, אשכנזים כספרדים, ולא רק בעייתם של השותפים החלשים בחברה הישראלית, יוצאי המזרח.

לְסַבֵּא פִּנְחָס* / יהורם גלילי

לפְּנֵי יוֹתֵר מִשְׁבָּעִים שָׁנָה
חָס עַל חַיִּיד שׁוֹטֵר עֲרָבִי
בְּמַחֲנֶה הָרְפוּז ג' אָדוּ בְּלוּב.

אִמָּד, רִבְקָה, וּבְנוֹתֶיךָ
הַקְטָנוֹת, רוּתִי וְאַסְתֵּר,
קִבְּלוּ אֶת פְּנִידָה בְּחִבּוּקִים.

חֲפָשִׁי מִהַקְלָגִס הָאִיטָלְקִי,
גּוּפָךָ מִצֶּלֶק מֵאֲגֻרּוֹפִיו,
רֹאשְׁךָ מְגֻלָּח מִמַּחֲלַת הַטִּיפּוּס
וְנִפְשְׁךָ סוֹעֶרֶת מִמּוֹת רַעֲיָתְךָ.

בְּאַנִּית מִשָּׂא מִנְמַל מְרִסִּי
טִלְטְלוּ גִלִּי הַיָּם כְּמוֹ בְּעֵרִיסָה
אוֹתְךָ וְאֶת מִשְׁפַּחְתְּךָ
אֶל מַעֲבַרְת מַחֲנֶה יִשְׂרָאֵל.

* מוקדש לזכרו של סבי פנחס חדד.

בבית של סבא

מילים ולחן: שפרה פרץ

מילים בערבית מרוקאית אביה הפייטן יוסף פרץ ז"ל

בבית הישן של סבא	יא כוואני כלנא תליימנה
מונחים ספרי תורה	(הוי אחי כולנו התאספנו)
ריחות שבת	מנור מא מאתו אומנא ובונא
עולים מן המטבח	(לאחר שנפטרו הורינו)
הבית הישן של סבא	חואן אוחבאב נכונו מלזום עלינא
דומה או לא דומה	(אחים וידידים היו בטוחים)
שהכל נשאר אותו דבר	באס רבנא אל עזיז מה יפרק חתא
ונדמה שסבתא במטבח	ואחד מנא
אופה את הלחם המיוחד	(שאלוקינו היקר לא יפריד בינינו)
ושואלת מתוך שלוה	בבית הישן של סבא
ומה, ומה איתך	נגמר לו דור ישן
	שדאג מתי אמצא חתן
	הזמן עומד מלכת
	ואת כבר לא ילדה
	ולה לה לה...
	ונדמה... יא כוואני...

המושבות הראשונות

1878 פתח תקווה	1898 בני יהודה מחניים	1924 מגדאל הרצליה
1882 זכרון יעקב יהוד ראש פינה ראשון לציון	1901 יבנאל כפר תבור מנחמיה	1925 עפולה קריית אתא רמת ישי
1883 יסוד המעלה נס ציונה עקרון	1903 בית גן כפר סבא סג'רה עתלית	1926 כפר אהרון רמתיים
1884 גדרה	1903-1904 גבעת עדה	1927 כפר הדר
1889 בת שלמה	1906 באר יעקב	1928 כפר יונה פרדס חנה
1890 משמר הירדן רחובות	1908 כנרת מצפה	1929 נתניה תל מונד
1890-1891 שפייה (מאיר שפייה)	1914 כרכור	1931 גן יבנה
1891 חדרה עין זיתים	1921 רמת גן	1933 אבן יהודה קדימה
1892 מוצא	1922 בנימינה קריית שאול רעננה	1934 נהריה תל ליטווינסקי
1895 הר-טוב	1923 רמת השרון	1935 יקנעם
1896 מטולה קסטינה		1938 רמת הדר

יישובי חומה ומגדל

1936	1938
תל עמל (ניר דוד) (קבוץ)	חניתה
	שבי ציון (מושב שיתופי)
1937	שדה ורבורג
שדה נחום	רמת הדר
גינזור	אלונים
מסדה	מעלה החמישה
שער הגולן	תל יצחק
בית יוסף	בית יהושע
משמר השלושה	עין המפרץ
טירת צבי	מעין צבי
בני ברית (מולדת)	שרונה
עין השופט	גאולים
עין גב	אילון
מעוז חיים (כפר סאלד, חפץ חיים)	נווה איתן
	כפר רופין
כפר מנחם	כפר מסריק
אושה	מסילות
צור משה	
חניתה	1939
בית יהושע	גשר
שדה ורבורג	דליה
רמת הדר	דפנה
אלונים	דן
מעלה החמישה	שדה אליהו
תל יצחק	מחניים
	שדמות דבורה
	שורשים (ננטש ב-1939)
	הזורעים
	תל צור
	כפר גליקסון
	מעפילים
	משמר חיים
	חמדיה
	כפר נטר
	נגבה
	בית אורן
	עמיר
	כפר ורבורג

מפת ערי הפיתוח

לקוח מאתר רשת עמל



רשימת הקיבוצים שהוקמו בשנים 1946 - 1964

1951	מגן	יפתח	1946
געש	מלכיה	כפר הנשיא	אורים
דביר	מעגן	נחשולים	בארי
כיסופים	מעגן מיכאל	נצר סירני	גלאון
	מפלסים	סער	דברת
1952	משאבי שדה	עין דור	חולתה
להב	נווה אור	צובה	חוקוק
עינת	נחשולים	צרעה	חצור אשדוד
שדה בוקר	ניר יצחק	רגבים	חצרים
	נתיב הל"ה	רמות מנשה	יחיעם
1953	סאסא	רשפים	משמר הנגב
גונן	פלמחים	שמרת	נאות מרדכי
מגל	פרוד		נירים
מצר	ראש הנקרה	1949	עמיעד
נחל עוז	רעים	אייל	שובל
	תל קציר	ארז	
1954-1963		בית גוברין	1947
בחן	1950	בית העמק	אפק
חורשים	גזית	בית קמה	גבים
ניר עוז	כרמיה	ברעם	המעגן
אדמית	נחשון	ברקאי	יקום
כפר עזה	ניר אליהו	גבעת עוז	מעין ברוך
עין גדי	עין השלושה	גדות	צאלים
אור הנר	עין כרמל	גשר הזיו	רבדים
בית ניר		הסוללים	
יטבתה		זיקים	1948
אילות		יסעור	ברור חיל
גרופית		יראון	געתון
		כברי	הגושרים
		להבות חביבה	החותרים
		לוחמי הגטאות	הראל
		מגידו	יזרעאל

מבחר ערי הפיתוח שהוקמו מקום המדינה עד 1964

הנגב	הגליל	מרכז
ערד	בית שאן	אור יהודה
דימונה	כרמיאל	יבנה
קריית גת	חצור הגלילית	לוד
מצפה רמון	קריית שמונה	רמלה
נתיבות	מגדל העמק	בית שמש
אופקים	נוף הגליל	קריית מלאכי
שדרות	שלומי	
ירוחם	יקנעם עילית	
אילת	מעלות	
אשדוד		
אשקלון		

מבחר ערים שהוקמו אחרי 1964

אלעד
אריאל
ביתר עילית
חריש
מודיעין-מכבים רעות
מודיעין עילית
מעלה אדומים

רשימת המושבים שהוקמו בשנים המכוננות של המדינה 1946-1964

1950	1949	1949	1946-1948
אביגדור	כפר שמאי	אביאל	אודים
אבן ספיר	כרם בן זמרה	אומץ	בני דרור
אורה	כרם מהר"ל	אליפלט	בוסתן הגליל
אחוזם	לימן	אליקים	בית אלעזרי
אחיסמך	מבקיעים	אלקוש	בית לחם
אחיעזר	מגדים	ארבל	הגלילית
אמונים	מגשימים	אשתאול	בני עטרות
אמירים	מזור	בארותיים	בני ציון
בטחה	מירון	בורגתא	בצרה
בית חנניה	מעונה	בית גמליאל	גאולי תימן
בית מאיר	משמר אילון	בית זית	גאליה
בית נחמיה	משמר הירדן	בית נקופה	חרב לאת
בית עזרא	משמר השבעה	בן עמי	טל שחר
בית שקמה	משען	בני ראם	כפר מונש
בן זכאי	ניר ישראל	בניה	כפר קיש
בר גיורא	סתריה	בצת	משמרת
ברכיה	עולש	גבע כרמל	נבטים
גבעת יערים	עזריה	גיא	רמות רזיאל
גבעת כ"ח	עין אליה	גילת	תקומה
גבעתי	עלמה	גן יאשיה	
גורן	עמקה	גנתון	
גמזו	ערוגות	דור	
גן שורק	ציפורי	הודיה	
גני יוחנן	צפריה	היוגב	
דלתון	צרופה	חגור	
זבדיאל	קדרון	חוסן	
זיתן	רינתיה	חצב	
זכריה	רמות מאיר	טירת יהודה	
זנוח	שדה אילן	ירחיב	
זרחיה	שומרה	כפר אחים	
חדיד	שפיר	כפר הנגיד	
חלץ	תלמי יחיאל	כפר חושן	
חמ"ד	תפרח	כפר טרומן	
חניאל			
יגל			
יושיביה			
יכני			
ינוב			
יערה			
יציץ			
ישעי			
ישרש			

רשימת המושבים שהוקמו בשנים המכוננות של המדינה 1946-1964

1955-1964	1953-1954	1951-1952	1950
אביבים	אביטל	אורות	כוכב מיכאל
אביעזר	אשבול	אחיטוב	כפר זיתים
אבן מנחם	בית חלקיה	אלישמע	כפר מרדכי
אדירים	ברוש	בית הגדי	כפר שמואל
אדרת	גבעת ניל"י	בית זייד	מבטחים
איתן	גן הדרום	בית עריף	מחסיה
אלמגור	גנות	בן שמן	מטע
בית עוזיאל	דישון	בקוע	מישר
ברק	זרועה	ברקת	מסילת ציון
גבעת ישעיהו	יד נתן	גבעולים	מסלול
גבעת שפירא	מאור	יובל	מצליח
גדיש	מיטב	ינון	משגב דב
גפן	מלילות	ירדנה	נווה ימין
דבורה	מנוחה	ישע	נווה מבטח
דוב"ב	נחלה	כסלון	נחם
זוהר	ניר בנים	כפר אביב	נס הרים
זמרת	ניר משה	כפר בן נון	נתיב השיירה
יד רמב"ם	ניר עקיבא	מדרך עוז	עגור
כפר הרי"ף	ניר צבי	מרגליות	עדנים
כפר מ'מון	סגולה	נווה ירק	עזזה
לוזית	פעמי תש"ז	נחלים	עופר
לכיש	פרזון	ניצני עוז	עזריקם
מבוא מודיעים	קלחים	עבדון	עין יעקב
מי עמי	רווחה	עזריאל	עין שריד
מלאה	שדה צבי	פדיה	עמינדב
נאות גולן	שדמה	פתחיה	עמיקם
נאות הכיכר	שזור	רוויה	פדוים
נוגה	שער אפרים	רחוב	פורת
נווה מיכאל	תאשור	שדה אליעזר	פטיש
נועם	תדהר	שדה יצחק	צוריאל
ניר ח"ן	תלמי ביל"ו	שדי חמד	צלפון
עוצם		שדי תרומות	קוממיות
עין חצבה		שיבולים	רנן
עין יהב		שלווה	שדה עוזיהו
עמיעוז		שרשרת	שואבה
פקיעין		תלמי אליעזר	שובה
החדשה		תנבות	שפר
צפרירים			שתולים
רם און			תלמים
שדה דוד			תעוז
שדה משה			תרום
שדות מיכה			
שוקדה			
שחר			
תירוש			

המושבים שהוקמו על ידי יוצאי צפון אפריקה

(אלג'יריה, לוב, מצרים, מרוקו, תוניס)

1945	רמות נפתלי.	1950	אחוזם	1951	אלישמע	1956	אדירים
			אחיסמך		ניצני עז		בית עוזיאל
1948	צרופה		אמונים		כפר אביב		ברק
			בית שקמה		פתחיה		גדיש
1949			בר גיורא		רחוב		דבורה
			ברכיה		שרשרת		מלאה
אליפלט			גורן				ניר יפה
בית-הגדי			גמזו	1952			כפר הרי"ף
בן זכאי			דלתון		כסלון		
גילת			זיתן		רויה	1957	
חוסן			זנוח		שלוה		זמרת
חצב			יגל				ישע
מגדים			יושיביה	1953			עמי- עוז
משמר הירדן			ינוב		ברוש		שוקדה
ספסופה			יערה		גבעת ניל"י		
עולש			יציץ		זרועה	1958	
עזריה			ישרש		שדה צבי		אביבים
עלמה			מבטחים		תאשור		אדרת
רמות מאיר			מחסיה		תדהר		
שומרה			מטע			1960	
תפרח			עוזה		1954		אבן מנחם
			עזרי קם		קלחים		
			צוריאל			1963	
			שדה עוזיהו	1955			דישון
			שובה		איתן		
			שפר		גפן	1966	
			תלמים		זהר		נטועה
					יד רמב"ם		
					לוזית	1967	
					נעם		זרעית
					עוצם		
					שדה דוד	1969	
					שדות מיכה		אוהד
					שחר		חזון

מקור: מאיר בר-אשר, "היישובים הכפריים של יוצאי צפון אפריקה בישראל", שלום בר-אשר ואהרן ממון, עורכים, יהודי צפון אפריקה וארץ ישראל, מעליית ר' חיים בן עטר עד ימינו (1741-1981) (צינונת עלייה התיישבות, 150, 174 (ביחד))

מבחר שכונות בערים

אשדוד	חולון	עכו
רובע ג',	גיסי כהן	בורלא
רובע ו'	תל גיבורים	בן גוריון
אשקלון	חיפה	עפולה
גבעת ציון	תל עמל	גבעת המורה
שמשון	טבריה	פתח תקווה
באר שבע	שכונת בן גוריון	אחדות
שיכון דרום	שכונה ב'	שעריה
שכונה ג'	שגונה ג'	צפת
שכונה ד'	שכונה ד'	דרום
בני ברק	שכונת רבי עקיבא	כנען
		שכונה מערבית
פרדס כץ		ראשון לציון
		רמת אליהו
	ירושלים	שיכון מזרח
שיכון ה		
	ברזיל	רחובות
בת ים	עיר גנים ג'	אושיות
ניצנה	קטמון ח'	קרית משה
עמידר	קטמון ט'	
רמת יוסף	שיכון פת	תל אביב יפו
	שיכוני תלפיות	יפו ג'
הרצליה		יפו ד'
נווה ישראל	נהריה	נווה אליעזר
נווה עמל	טרומפלדור	נווה עופר
	כצנלסון	עגימי - לב יפו
חדרה		שכונת התקווה
גבעת אולגה	נתניה	שכונת עזרא והארגזים
גזית	דורה	שכונת שפירא
גני אלון	נאות שקד	
	(אזורים)	
יוספטל		
הפועל המזרחי		

תמצית פרויקט אות החלוצים – האיגוד הספרדי העולמי

פרויקט אות החלוצים הוא מיזם עצמאי של האיגוד הספרדי העולמי ביוזמת נשיא האיגוד, פרופ' שמעון שטרית.

הפרויקט נועד להעניק "אות החלוצים" על שותפות במפעל החלוציות של הקמת המדינה וביססה בכל תקופות החלוציות, על שותפות ביישוב הארץ ישראל בתקופה שקדמה להקמת המדינה בעידן החלוצים הראשונים (עד 1946), וכן בעידן החלוצים החדשים של הקמת ערי הפיתוח, שכונות הערים, המושבים והקיבוצים בשנים המכוננות של המדינה (עד 1964) ובהמשך על שותפות במפעל החלוציות המתמשך בתקופת החלוצים הממשיכים.

האיגוד הספרדי העולמי מעניק את אות החלוצים בשיתוף פעולה עם גורמים ציבוריים וממלכתיים, ובין השאר בברכת יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית מר יעקב חגואל, שר החקלאות ח"כ אבי דיכטר, ושרת החינוך לשעבר ד"ר יפעת שאשא ביטון.

האות מוענק על יסוד תפיסה שהגיעה השעה לתת כבוד ויוקרה לפרק חלוצי ומפואר זה של המפעל הציוני שמגשימו עשו את הבלתי ייאמן ובמאמץ של דורות רבים הביאו להקמת מדינת ישראל ולאחר הקמתה הביאו ליישובה על ידי הקמת ערי הפיתוח, השכונות בערים, המושבים והקיבוצים, לביסוסה ולשגשוגה כמדינה בעלת משטר דמוקרטי השומרת על צביונה היהודי והפורחת בתחומי המדע, הטכנולוגיה היזמות והחדשנות.

חלוצים אלו שחלמו והתקדמו לעבר החלום הציוני, עברו את תלאות הקליטה, עבדו בסלילת כבישים, פיתוח היישובים, חקלאות ובניין ובהמשך היוו חוד החנית להתפתחות הטכנולוגיה, ההייטק והסטארטפים בעולם כולו.

דורות שהניחו תשתית להתפתחות וקידום הכלכלה, החברה והמדינה וראוי עתה להוקיר לו תודה, לציין את תרומתו הגדולה לפיתוח הארץ ולהישגיה של הציונות. מפעל זה מתקן את העוול ההיסטורי לגיבורי העלייה, ההתיישבות, הפיתוח והקדמה המסמלים את צמיחת המדינה והתפתחותה.

בעבר הוענקו אותות בברכת שר התרבות והספורט מר חילי טרופר, יו"ר קק"ל ובעבר יו"ר ההסתדרות הציונית העולמית מר אברהם דובדבני, ופרופ' אהרן ממון, יו"ר ועדת השיפוט וחתן פרס ישראל וכן, חתמו על אות החלוצים שרת החינוך לשעבר, ד"ר יפעת שאשא ביטון, השרה לשוויון חברתי לשעבר, הגב' מירב כהן

ויו"ר ההסתדרות הציונית מר יעקב חגואל. בשנת 2024 חתמו על אות החלוצים מר יעקב חגואל, יו"ר ההסתדרות הציונית, ח"כ השר אבי דיכטר, השרה לשעבר ד"ר יפעת שאשא ביטון, בצד חתימותיהם של הפרופסורים שמעון שטרית ואהרן ממן. השנה חותמים על אות החלוצים 2025, יו"ר ההסתדרות הציונית מר יעקב חגואל, שרת החינוך לשעבר ד"ר יפעת שאשא ביטון ושר החקלאות לשעבר יאיר שמיר.

ועדת השיפוט וצוות הפרויקט אות החלוצים



איתן אביבי



פרופ' אהרן ממון



ד"ר שלומית גלר



פרופ' שמעון שטריט

ועדת השיפוט:

1. פרופ' אהרן ממון, פרופ' באוניברסיטה העברית, יו"ר הועדה - חתן פרס ישראל לשנת תשע"ט בלשונות היהודים ובספרויותיהם, נשיא האקדמיה ללשון עברית.
2. ד"ר שלומית גלר - מרצה ומומחית לממשל תאגידי, לרגולציה ולביקורת פנימית. כיהנה ומכהנת כיו"ר דירקטוריון, כדירקטורית, וכיו"ר ועדת הביקורת בתאגידים. כיהנה (10 שנים) כמבקרת הפנימית של חברת רפאל. כיהנה (20 שנה) כסגנית נשיא לשכת המבקרים הפנימיים בישראל. כיהנה ב"וועדות המכרזים העליונות של משרד הביטחון", מכהנת כחברה ב"וועדה לפטורים ולמיזוגים, רשות התחרות."
3. פרופ' שמעון שטריט - שר לשעבר, פרופ' למשפטים באוניברסיטה העברית ונשיא האיגוד הספרדי העולמי.
4. מר איתן אביבי - לשעבר נשיא האיגוד הארצי למסחר

צוות הפרויקט:

גב' זהבה סער שול
מר טל פאנץ'
גב' תהילה סער

מקבלי אות החלוצים תשפ"ו · 2026

(מסודר על-פי שמות המשפחה בסדר הא-ב)

שרית אוחיון	ח"כ נעמה לזימי
אירית אחדות	נסים לחמני
ח"כ דן אליהו יעקב אילוז	שי-לי ליפא
חכ"ל רפי אלול	תא"ל מילי ד"ר אפרים לפיד
אבי אלקבץ	מתי מינדלין שיטרית
שמעון בוקר	ד"ר נגיסט מנגשה
ח"כ דבורה (דבי) ביטון	פרופ' יפעת מרבבל
מיכה ביטון	אירינה נבזלין
אליהוא בן-און	השר לשעבר עו"ד משה נסים
השר לשעבר, אל"מ מילי עמר בר-לב	חכ"ל קסניה סבטלובה
פרופ' רגינה ברזילי	ח"כ הרב משה סולומון
הרב יעקב ברנס	נתנאל סרוסי
ששון גבאי	חכ"ל תא"ל מילי משה פלד
יהורם גלילי	רון פלוט
יהודה דואה	שפרה פרץ
ח"כ אליהו אלי דלל	עינב צנגאוקר
ליזי דלריצה	פרופ' שלומי קודש
הרב אלחנן דנינו	צבי רביב
יעל זאבי פרץ	ח"כ אליהו רביבו
יעקב זהר	השר לשעבר ד"ר נחמן שי
שרית זוסמן	פרופ' גבריאלה שלו
עדנה חלבני	ניר שמול
חיים חצב	השופט בדימוס עו"ד יצחק שמעוני
ח"כ משה טור פז	עינת שרוף
חכ"ל ד"ר עליזה לביא	שלמה שרף

שרית אוחיון

מנהיגה קהילתית ומרצה



הוריה, מרים ומשה כהן
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

שרית אוחיון היא מנהיגה קהילתית ומרצה מאופקים, הפועלת לחיזוק החוסן הקהילתי, הערבות ההדדית והאחדות בחברה הישראלית. נולדה להוריה, מרים כהן לבית וקנין, שעלתה ממרוקו, ומשה כהן, יליד ירושלים.

במשך שנים הובילה יוזמות חינוכיות וחברתיות מתוך אמונה בכוחה של הקהילה לחבר בין אנשים. לאחר שבעלה, משה, ובנה, אליעד, נפלו בקרבות ה־7 באוקטובר, בחרה להמשיך את דרכם ולהפוך את הכאב לעשייה ציבורית. כיום היא מרצה ברחבי הארץ, פועלת להנצחת מורשתם ומקדמת שיח של אחדות, תקווה וערבות הדדית. לצד זאת היא ממשיכה את מסורת האירוח לילדים מעמותת "קו לחיים" שיזם בנה אליעד ז"ל, ושותפה למיזם "סוכת הבית המשותף" שיזם בעלה משה ז"ל.

אירית אחדות

חוקרת, מרצה ואוצרת



הוריה, מרים ומאיר מלול
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

אירית אחדות היא חוקרת, מרצה ואוצרת מוזיאון הבית של דונה גרציה בטבריה. פועלת בארץ ובעולם להנחלת מורשת יהדות ספרד, לחקר המנהיגות היהודית ולחיזוק הזהות היהודית. הסיפור החלוצי-ציוני של משפחתה החל בשנת 1950, עם עליית סביה ממרוקו והתיישבותם במעברת צמח שעל שפת הכנרת. אמה, מרים, עלתה בילדותה עם משפחתה, ואביה, מאיר מלול, עלה לבדו מפאס כשהיה בן אחת-עשרה בלבד. לאחר קריירה ארוכת שנים בתחום התיירות הצטרפה למוזיאון הבית של דונה גרציה, שבו היא מכהנת כיום כמנהלת ואוצרת. מחקריה עוסקים במנהיגות, בדגש על מנהיגותן של נשים יהודיות ולוחמות ישראל מראשית התקומה הציונית ועד אירועי 7 באוקטובר. היא מרצה בארץ ובעולם על מנהיגות, מגדר, מורשת והיסטוריה יהודית, ומובילה זה למעלה מעשור פעילות בין-לאומית לחיזוק זיקתם של צאצאי האנוסים למורשתם היהודית, למדינת ישראל ולעם היהודי.

ח"כ דן אילוז

עורך דין ואיש ציבור



הוריו, רחמים וחנינה מזל ז"ל
צילום: אלבום משפחתי



צילום: חדשות i24

ח"כ דן אילוז הוא חבר כנסת מטעם הליכוד, עורך דין ואיש ציבור. עשייתו הציבורית מתמקדת בחיזוק מעמדה של ישראל בעולם, בקידום כלכלה חופשית, בקליטת עלייה ובביצור אופייה הציוני של המדינה. נולד במונטריאול, קנדה, להוריו רחמים וחנינה מזל ז"ל. בשנת 2009 עלה לישראל מתוך תחושת שליחות ציונית, התגייס לצה"ל כעולה חדש ובחר לבנות את עתידו במדינת ישראל. טרם כניסתו לכנסת מילא שורה של תפקידים ציבוריים בתחומי ההסברה, קשרי החוץ, השלטון המקומי וקליטת העלייה. כחבר הכנסת ה־25 כיהן בין היתר כראש משלחת הכנסת לאיגוד הבין־פרלמנטרי (IPU) וכיו"ר השדולה להסכמי אברהם, וקידם חקיקה בתחומי הביטחון, המשילות, הכלכלה ומעמדה הבין־לאומי של ישראל, מתוך תפיסה המשלבת מחויבות עמוקה לציונות, אחריות לאומית ושירות הציבור.

חכ"ל רפי אלול

איש ציבור ויועץ לפיתוח עסקי וכלכלי



הוריו, רינה ויעיש אלול
צילום: אלבום משפחתי



צילום: אישי

חכ"ל רפי אלול הוא איש ציבור ויועץ לפיתוח עסקי וכלכלי. לאורך עשרות שנים מילא שורת תפקידים ציבוריים ובהם ראש המועצה המקומית מזכרת בתיה, חבר הכנסת ומזכ"ל מפלגת העבודה, ושילב מנהיגות ציבורית עם עשייה קהילתית וחברתית. נולד בשנת 1957 במרקש, מרוקו, להוריו רינה ויעיש אלול. בשנת 1961 עלה עם משפחתו לישראל, שהתיישבה במזכרת בתיה והייתה המשפחה המרוקאית הראשונה שהתקבלה במושבה. אביו היה שותף לפעילות הציונית במרוקו ופעל להקמת בית הכנסת הספרדי הראשון במושבה. את דרכו הציבורית החל כמדריך בנוער העובד, ובהמשך שימש מנהל המתנ"ס, מזכיר וגזבר המועצה, ראש המועצה וחבר הכנסת. בהמשך לפועלו של אביו לשימור המסורת הספרדית וחיי הקהילה, ייסד בשנת 1984 את חגיגות המימונה במזכרת בתיה, שהפכו למסורת מוכרת ולסמל של קירוב לבבות בין קהילות ועדות בישראל. בהמשך כיהן כיו"ר עמותת "רוח טובה", הפועלת לקידום ההתנדבות בישראל.

אבי אלקבץ

ראש עיריית עפולה



הוריו, סימה ואמנון אלקבץ
צילום: אלבום משפחתי



צילום: אישי

אבי אלקבץ הוא ראש עיריית עפולה. מאז כניסתו לתפקיד הוא מוביל את פיתוחה של העיר מתוך חזון לחיזוק מעמדה כבירת העמק והצפון, תוך קידום החינוך, השירות המשמעותי והזהות היהודית והציונית. נולד בצפת להוריו סימה ואמנון אלקבץ. אביו עלה לישראל בראשית שנות החמישים והתיישב בקיבוץ גשר, ובהמשך עבר לצפת, שם הכיר את אמו. בילדותו עברה המשפחה לקריות, ובשנת 1991 קבע את ביתו בעפולה. אביו, ד"ר אמנון אלקבץ, שילב קריירה בכירה במערכת הבנקאית עם מחקר אקדמי של יהדות מרוקו, ופרסם ספרים על מורשתה ורבניה. כראש העיר מוביל אלקבץ מיזמים חינוכיים וקהילתיים המעודדים שירות משמעותי, מחזקים את הזיקה למורשת היהודית והציונית ומטפחים את אופייה של עפולה. בפועל הוא מבקש להמשיך את חזונו של מייסדי העיר ולבסס את מעמדה כבירת העמק וכעיר מובילה בצפון.

שמעון בוקר

איש ציבור ומנהיג חברתי



הוריו, רנה ואיבון בוקר
צילום: אלבום משפחתי



צילום: אישי

שמעון בוקר הוא איש ציבור ומנהיג חברתי, לשעבר סגן ראש עיריית באר שבע ויו"ר מנהלת העיר העתיקה. לאורך עשרות שנים פעל לקידום העיר, לחיזוק הביטחון הקהילתי ולסיוע לאוכלוסיות מוחלשות. נולד בבאר שבע להוריו, רנה ואיבון בוקר, שעלו מטוניס בשנת 1950. את עיקר פועלו הקדיש לשיקומה של העיר העתיקה ולהפיכתה למרכז עירוני תוסס ובטוח. לאורך השנים היה מהדמויות המזוהות ביותר עם העשייה הציבורית בבאר שבע, ופעל מתוך גישה של "דלת פתוחה" - זמין לתושבים, קשוב לצורכיהם ופועל למציאת פתרונות. בין יוזמותיו הקמת נקודת המש"ק הראשונה בארץ בשכונה מסחרית, פיתוח ירידים ושווקים, גיוס מתנדבים למשמר האזרחי והפעלת מערך סיוע למשפחות נזקקות ולשיקום מכורים. עם פרוץ מלחמת חרבות ברזל הקים בביתו חמ"ל אזרחי שגייס מאות מתנדבים וסייע לחיילי צה"ל ולתושבי העיר. עשייתו משקפת מחויבות רבת שנים לבאר שבע, לתושביה ולחיזוק החוסן הקהילתי.

ח"כ דבורה (דבי) ביטון

חברת כנסת, עורכת דין ואשת ציבור



הוריה, שרה ומסעוד אסולין
צילום: אלבום משפחתי



ח"כ דבורה (דבי) ביטון היא חברת הכנסת מטעם מפלגת יש עתיד, עורכת דין ואשת ציבור הפועלת לקידום צדק חברתי, זכויות ילדים ואנשים עם מוגבלויות וחיזוק הפריפריה.

נולדה בשנת 1965 בשרות, שבועיים לאחר שהוריה, שרה ומסעוד אסולין, עלו מקזבלנקה שבמרוקו והקימו את ביתם בעיר. גדלה על ערכי ציונות, אחריות הדדית ואהבת הארץ, שהנחו את דרכה האישית והציבורית. לאורך השנים שימשה אחות, הקימה וניהלה חברת כוח אדם, ולאחר מכן פעלה כעורכת דין מטעם הסיוע המשפטי, תוך ייצוג ילדים, בני נוער ומשפחות במצבי סיכון. מאז בחירתה לכנסת בשנת 2022 היא פועלת לקידום חקיקה בתחומי הרווחה, זכויות הילד, אנשים עם מוגבלויות ותושבי הפריפריה. ניסיונה האישי כאם לשתי בנות עיוורות מלידה העמיק את מחויבותה לפעול למען שילוב, שוויון והזדמנויות ומתן קול לאוכלוסיות שקולן אינו נשמע.

מיכה ביטון

מוזיקאי, זמר-יוצר, מלחין ומחנך



הוריו, פרלה ועמרם ביטון
צילום: אלבום משפחתי

מיכה ביטון הוא מוזיקאי, זמר-יוצר, מלחין ומחנך, מהיוצרים הבולטים שצמחו משדרות ומחלוצי הרוק האתני בישראל. ביצירתו הוא משלב בין מוזיקה מרוקאית, ישראלית ורוק עכשווי, והוציא עשרה אלבומים. לאורך דרכו ראה במוזיקה כלי לחיבור בין תרבויות, לחינוך ולחיזוק הקהילה.

נולד בשנת 1964 בשדרות להוריו פרלה ועמרם ביטון, שעלו ממרוקו בשנת 1954 והתיישבו במעברת גבים, שהפכה לימים לעיר שדרות. הקים וניהל את המרכז לאמנויות הבמה בשדרות, לימד מוזיקה ותיאטרון בבתי הספר בעיר ובסביבתה ופרסם את ספרו האוטוביוגרפי "הצד המואר - בדרך אל עצמי". לאחר אירועי 7 באוקטובר הרחיב את פעילותו הציבורית והקהילתית: הוא מופיע בפני קהילות יהודיות בארץ ובעולם, מספר את סיפור ההשרדות של קהילת נתיב העשרה ואת סיפורה של רוח החברה הישראלית, ומארח במושב קבוצות מהארץ ומהעולם למפגשי מוזיקה, מורשת ושיח. פועלו משלב יצירה מוזיקלית, חינוך, הנחלת מורשת ומחויבות עמוקה לקהילה.

אליהוא בן-און

עיתונאי, שדרן רדיו ואיש תקשורת



צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

אליהוא בן-און הוא עיתונאי, שדרן רדיו ואיש תקשורת, ששימש במשך עשרות שנים מהקולות המזוהים של השידור הציבורי בישראל. לצד פעילותו התקשורתית מילא תפקידי דובר בכירים בשירות המדינה ושירת כקצין שריון במילואים.

נולד בירושלים בשנת 1954 להוריו יפה לבית אסולין ומרדכי בניאן, שעלו לישראל מתוך חזון ציוני. משפחת אמו עלתה ממרוקו בשנת 1921 והתיישבה ברובע היהודי בירושלים, ומשפחת אביו עלתה מאיראן בשנת 1924 והתיישבה בשכונת הבוכרים. לאורך עבודתו ב"קול ישראל" יזם, ערך והגיש את תוכנית הרדיו הבין-לאומית "הקשר הישראלי", שחיזקה את הקשר בין ישראל ליהדות התפוצות, ושימש עורך יומני חדשות ושדר ספורט. במקביל כיהן כדובר משטרת ישראל בדרגת תת-ניצב, מרצה בארץ ובעולם בנושאי ישראל, תקשורת ויחסי ישראל והתפוצות, וממשיך בהתנדבות להנחות את טקסי חיל השריון ואת טקסי סיום קורס הקצינים. עשייתו משקפת שילוב של שליחות ציבורית, אהבת הארץ וחיזוק הקשר בין ישראל ליהדות העולם.

השר לשעבר, אל"מ מיל' עמר בר-לב

איש ציבור, קצין צה"ל במילואים ומייסד תנועת "אחריי!"



הוריו, תמר וחיים בר-לב
צילום: דוד רובינגר



צילום: דן חיימוביץ

עמר בר-לב הוא שר לביטחון הפנים לשעבר, איש ציבור וקצין צה"ל במילואים בדרגת אלוף-משנה. לאורך דרכו שילב שירות ביטחוני, יזמות חברתית ועשייה ציבורית.

נולד בשנת 1953 להוריו תמר וחיים בר-לב, הרמטכ"ל השמיני של צה"ל ולימים שר המשטרה. לאחר שירות ממושך בצה"ל, שבמהלכו פיקד בין היתר על סיירת מטכ"ל ועל חטיבת הבקעה, היה ממייסדי תנועת "אחריי!", שהפכה למיזם חינוכי-חברתי ארצי המלווה אלפי בני נוער ומעודד מנהיגות, אחריות אישית ומעורבות בקהילה. בשנת 2013 נבחר לכנסת מטעם מפלגת העבודה, ובהמשך כיהן כשר לביטחון הפנים וכשר לחיזוק וקידום קהילתי. לאורך דרכו הציבורית קידם יוזמות לחיזוק הפריפריה, להרחבת ההזדמנויות לבני נוער ולצמצום פערים חברתיים. בכנסת הוביל יוזמות בתחומי החינוך, החקלאות וקידום אוכלוסיות בפריפריה, מתוך תפיסה הרואה בשירות, בחינוך ובמעורבות חברתית יסודות מרכזיים בחוסנה של מדינת ישראל.

פרופ' רגינה ברזילי

מדענית מחשב וחוקרת פורצת דרך בתחום הבינה המלאכותית



צילום: Communications Officer MIT Jameel Clinic

פרופ' רגינה ברזילי היא מדענית מחשב, פרופסורית להנדסת חשמל ומדעי המחשב ב-MIT מהחוקרות המובילות בעולם בתחום הבינה המלאכותית. היא עוסקת בפיתוח שיטות למידת מכונה לגילוי תרופות ולאבחון מוקדם ומדויק של מחלות הסרטן, ומחקריה נמצאים בחזית החדשנות העולמית בתחומי הרפואה והביולוגיה החישובית. נולדה בשנת 1971 בקישינב, מולדובה, להוריה יעקב אזרליאנט ואלה אולחובסקי. בשנת 1991 עלתה לישראל, שהתה כחצי שנה בקיבוץ גבע, ובהמשך השלימה תואר ראשון ושני באוניברסיטת בן-גוריון בנגב, לצד עבודתה כמורה למתמטיקה בדימונה. לאחר מכן השלימה דוקטורט באוניברסיטת קולומביה בניו יורק, ומאז שנת 2003 היא חברת סגל ב-MIT. לאורך השנים ביססה את מעמדה כאחת החוקרות המשפיעות בעולם בתחום הבינה המלאכותית ויישומיה ברפואה.

הרב יעקב ברנס

טוען רבני, פעיל ציבור ופועל לשימור מורשת יהדות לוב



הוריו, אברהם ומרים ברנס
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

הרב יעקב ברנס הוא טוען רבני, סגן יו"ר הארגון העולמי של יהודי לוב ופעיל ציבור. לאורך עשרות שנים הקדיש את פעילותו להתנדבות, לסיוע לקהילה ולשימור מורשת יהדות לוב.

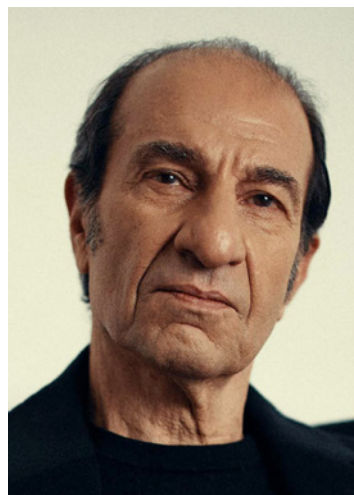
נולד בטריפולי שבלוב להוריו אברהם ומרים ברנס, ועלה לישראל בשנת 1949. משפחתו התיישבה במעברת פרדסיה, שבה התגוררו רבים מעולי לוב באותן השנים. לאחר שירותו בצה"ל במסגרת גרעין בית"ר נח"ל היה ממקימי היישוב צור נתן. עם שחרורו מצה"ל בשנת 1969 החל את פעילותו הציבורית, שבמסגרתה שימש, בין היתר, כנציג השכונות, ייסד את הקייטנה הלאומית לילדי השכונות והעולים, יזם ומנהל חגיגות חומש ובר־מצווה לילדים ממשפחות נזקקות, מארגן חלוקת חבילות מזון בתקופות החגים ויוזם כנסים ופעילויות לשימור מורשת יהדות לוב. במסגרת עבודתו כטוען רבני הוא מייצג בהתנדבות נשים עשוקות. ב־8 באוקטובר 2023 מונה על ידי ראש עיריית נתניה לסייע בטיפול במשפחות המפונים שהגיעו לעיר.

ששון גבאי

שחקן קולנוע, תיאטרון וטלוויזיה



הוריו, משה ואמירה גבאי
צילום: אלבום משפחתי



צילום: שי פרנקו

ששון גבאי הוא מגדולי שחקני הקולנוע, התיאטרון והטלוויזיה בישראל, מהשחקנים הבולטים והמוערכים בתרבות הישראלית ובעל קריירה בינלאומית עשירה. לאורך עשרות שנות יצירה זכה בפרסים רבים, בהם ארבעה פרסי אופיר, פרס האקדמיה האירופית לקולנוע ופרס התיאטרון הישראלי.

נולד בשנת 1947 בבגדאד שבעיראק להוריו משה ואמירה גבאי. בשנת 1951 עלתה משפחתו לישראל במסגרת מבצע "עזרא ונחמיה", התיישבה תחילה במעברת טירת הכרמל ובהמשך עברה לחיפה. לאחר לימודי תיאטרון החל את דרכו על בימות התיאטרון בישראל, ובהמשך כיכב בעשרות סרטים וסדרות בארץ ובעולם. משחקו בסרט "ביקור התזמורת" זיכה אותו בפרס האקדמיה האירופית לקולנוע והביא לו הכרה בינלאומית רחבה. בשנת 2018 הופיע גם בברודוויי בגרסה הבימתית של הסרט. ביצירתו הענפה העניק ביטוי לקשת רחבה של סיפורים ודמויות, ותרם לעיצוב התרבות הישראלית ולייצוגה בעולם.

יהורם גלילי

משורר, סופר ומו"ל



הוריו, שמואל ורחל גלילי
צילום: אלבום משפחתי



צילום: מלי ארואסטי

יהורם גלילי הוא משורר, סופר, מוציא לאור, אמן ואיש תקשורת. כבעליה של "גלילי הוצאה לאור" ומשרד יחסי הציבור "גלילי תקשורת שעושה גלים" הוא פועל לקידום הספרות, השירה והתרבות בישראל, ומלווה סופרים, משוררים ואמנים בהבאת יצירתם לקהל הרחב. הוריו שמואל גלילי ורחל גלילי (חדד), בני משפחות שעלו מאיראן, מלוב ומטוניס והתיישבו בארץ לאחר שנות המעברות. לאורך השנים כתב וערך ספרי שירה, מורשת וביוגרפיה, ובהם "ראשונים תמיד - מורשת חיל ההנדסה הקרבית", "פרק אחד של הגשמה ב'הגנה' ובצה"ל" וכן את הביוגרפיה של סבו פנחס חדד, המתעדת את קורות משפחתו בלוב ובטוניס, את שנות מלחמת העולם השנייה, העלייה לישראל וההתאקלמות במעברה. במקביל פיתח את "גלילי הוצאה לאור", שזכתה להכרה גם בזירה הבינלאומית, ופועל לקידום הספרות והיצירה הישראלית בארץ ובעולם. עשייתו משלבת יצירה, שימור מורשת ומתן במה לקולות מגוונים בתרבות הישראלית.

יהודה דואה

ראש המועצה המקומית קצרין



הוריו, גיל ומיכל דואה
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

יהודה דואה הוא ראש המועצה המקומית קצרין. בתפקידו הוא פועל לחיזוק קצרין כבירת הגולן, לקידום ההתיישבות, לפיתוח התשתיות ולחיזוק החוסן הקהילתי והאזורי.

נולד בישראל להוריו, גיל ומיכל דואה, שהכירו במהלך שירותם הצבאי בחטיבה 7 ברמת הגולן. לאחר שחרורם בחרו להשתקע בקצרין והיו מראשוני הגרעינים שבנו את היישוב. יהודה גדל בקצרין, וכיום מגדל בה את הדור השלישי של משפחתו. שורשי משפחתו משלבים את סיפורם של ניצולי שואה מאוסטריה ומפולין, משפחה שעלתה ממרוקו מתוך ציונות ומשפחה ותיקה בארץ ישראל. כראש המועצה הוא מוביל מהלכים רחבי היקף להרחבת ההתיישבות, פיתוח שכונות חדשות, חיזוק מערכת החינוך ושירותי הבריאות, הרחבת אזורי התעסוקה והמסחר וגיוס משאבים משמעותיים לפיתוח היישוב. תפיסת עולמו רואה בחיזוק קצרין והגולן משימה לאומית וביסוס ההתיישבות באזור נדבך מרכזי בחוסנה של מדינת ישראל.

ח"כ אליהו דלל

חבר הכנסת, מהנדס ואיש ציבור



הוריו, נוריה וראובן דלל
צילום: פרטי



צילום: פרטי

ח"כ אליהו דלל הוא חבר הכנסת מטעם הליכוד, מהנדס ואיש ציבור. לאורך עשרות שנים מילא תפקידי ניהול בכירים במגזר הציבורי והעסקי, ופעל לקידום פיתוח תשתיות, התחדשות עירונית, חיזוק השלטון המקומי וקידום החברה בישראל.

נולד בשנת 1955 בשכונת התקווה בתל אביב להוריו נוריה וראובן דלל, שעלו מבגדאד בשנת 1951 במסגרת העלייה מעיראק. לאחר קריירה ניהולית בתעשייה ובחברות מובילות, כיהן כמנכ"ל עיריית נתניה, כמנכ"ל החברה לפיתוח ולתיירות נתניה וכסגן וממלא מקום ראש העיר במשך למעלה מעשור. רקעו כמהנדס וכמנהל בכיר בתעשייה ובשלטון המקומי תרם לעיצוב דרכו הציבורית, המשלבת ניסיון מקצועי עם מחויבות לעשייה ציבורית וחברתית. לצד תפקידיו הציבוריים פעל במשך שנים רבות למען המכללה האקדמית נתניה, מתוך מחויבות לקידום ההשכלה הגבוהה והדור הצעיר. מאז שנת 2022 הוא מכהן כחבר הכנסת, ועוסק בנושאי תשתיות, תעשייה, כלכלה, זכויות הילד והמאבק בפשיעה.

ליזי דלריצ'ה

ראשת עיריית גני תקווה וסגנית יו"ר מרכז השלטון המקומי בישראל



צילום: פרטי

ליזי דלריצ'ה היא ראש עיריית גני תקווה וסגנית יו"ר מרכז השלטון המקומי בישראל. מאז כניסתה לתפקיד היא מובילה את פיתוחה של גני תקווה, פועלת לקידום איכות החיים של תושביה ולחיזוק השלטון המקומי בישראל.

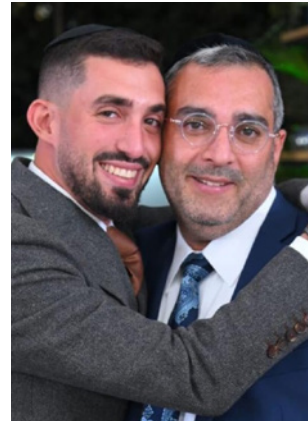
נולדה בשנת 1965 להוריה אברהם גויטע ז"ל ולייאנה גויטע. גדלה בגבעתיים, ובשנת 1989 קבעה את ביתה בגני תקווה. את דרכה הציבורית החלה כחברת מועצת גני תקווה בשנת 1998, ובהמשך כיהנה כסגנית וממלאת מקום ראש המועצה. בשנת 2013 נבחרה לראשות המועצה, ובמהלך כהונתה הובילה את הפיכתה של גני תקווה לעיר בשנת 2023. קודם לכן מילאה תפקידי ניהול בכירים בחברות הייטק. פועלה מתאפיין במחויבות לשירות הציבור, לקידום השלטון המקומי ולפיתוח קהילה איכותית וצומחת.

הרב אלחנן דנינו

איש ציבור ופעיל לקידום האחדות בחברה הישראלית



הוריו, הרב אברהם והגב' ציונה דנינו
צילום: אלבום משפחתי



הרב אלחנן דנינו ובנו, אורי דנינו ז"ל

הרב אלחנן דנינו הוא איש ציבור, מפקח כשרות ברבנות ירושלים ופעיל חברתי. לצד תפקידו המקצועי הוא פועל ליצירת גשרים בין חלקי החברה הישראלית, מלווה צעירים מהחינוך החרדי הבוחרים להתגייס לצה"ל, מסייע בשילובם במסגרות מתאימות ומרצה ברחבי הארץ לקידום שיח של אחדות, אחריות וערכות הדדיות. נולד בישראל להוריו הרב אברהם והגב' ציונה. משפחת אביו עלתה מסקורה שבמרוקו בשנת 1962, וכבר עם הגעתה לארץ התעקשו סבו וסבתו, דוד ושמחה ז"ל, שילדיהם יתחנכו במסגרת של חינוך תורני - ערך שהמשיך לעצב את דרכה של המשפחה לאורך הדורות. לאחר נפילתו בשבי חמאס של בנו, רס"ר אורי דנינו ז"ל, שנחטף לאחר ששב להציל צעירים ממסיבת ה"נובה" ונרצח בשבי, העמיק את פעילותו הציבורית למען חיזוק האחדות והערבות ההדדית. לאחר מלחמת "חרבות ברזל" יזם את כתיבת ספר הזיכרון והקמת אנדרטה לחללי המלחמה מקרב בוגרי החינוך החרדי. עשייתו משלבת מחויבות לתורה, לחברה הישראלית ולחיזוק האחדות בין חלקי העם.

יעל זאבי פרץ

יועצת אסטרטגית בין-לאומית לקידום שיתופי פעולה באפריקה



צילום: אלבוס משפחתי



צילום: פרטי

יעל זאבי פרץ היא יועצת אסטרטגית בין-לאומית המתמחה באפריקה ומסייעת בהתמודדות עם סוגיות גיאוגרפיות באזור. לאורך דרכה מקדמת שיתופי פעולה, יוזמות הומניטריות ומיזמי תשתית, מתוך אמונה כי הידע, החדשנות והניסיון הישראליים יכולים לחולל שינוי ולשפר את איכות חייהן של קהילות בארץ ובעולם.

נולדה להוריה, בנימין ורחל אלמקייס, שעלו ממרוקו בשנת 1962. סיפורה של משפחה נטוע בציונות עמוקה ובמורשת יהדות מרוקו, ובני משפחתה נטלו חלק במאמצים להעלאת יהודים לישראל. את דרכה החלה בעשייה חברתית בישראל, בליווי משפחות ובהובלת יוזמות קהילתיות. בהמשך הרחיבה את פעילותה ליבשת אפריקה, שם ליוותה ממשלות, שרים וחברות בין-לאומיות במיזמי מים, אנרגיה, תשתיות וחקלאות, ופעלה לקידום שותפויות אסטרטגיות בין ישראל למדינות אפריקה. במסגרת פעילותה הייתה שותפה לקידום פיתוחם של פטנטים בתחום המים, המשקפים את החדשנות הישראלית ומחזקים את מעמדה של ישראל בזירה הבין-לאומית.

יעקב זוהר

איש ציבור ויו"ר הוועדה המרחבית לתכנון ולבנייה מעלה חרמון



הוריו, ששון וחביבה זוהר
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

יעקב זוהר הוא יו"ר הוועדה המרחבית לתכנון ולבנייה מעלה חרמון שברמת הגולן. לאורך שנים פועל לחיזוק השלטון המקומי, לקידום פיתוח ביישובים הערביים והדרוזיים ולהעמקת השותפות בין כלל אזרחי ישראל.

נולד בישראל להוריו, ששון ז"ל וחביבה תבדל"א, יוצאי עיראק. אביו היה פעיל בעליית יהודי עיראק לישראל, ומשפחתו התיישבה במעברת קריית אתא. בין השנים 2001-2004 שימש בהתנדבות כיועצו של ראש הממשלה אריאל שרון לענייני החברה הערבית. בהמשך מונה לעמוד בראש הרשויות הממונות בטורעאן ובבוסתאן אל-מר'ג', שם הוביל את שיקומן הכלכלי והניהולי ואת חזרתן לניהול מקומי נבחר. מאז שנת 2022 הוא עומד בראש הוועדה המרחבית מעלה חרמון, ופועל לקידום הפיתוח ביישובים הדרוזיים. לצד זאת הוא מקדיש מאמצים רבים להידוק הקשרים בין יהודים, דרוזים ועלווים, לקידום השתלבותם בחברה הישראלית, לעידוד גיוס בני העדה הדרוזית לצה"ל ובנות לשירות הלאומי, ולסיוע לתושבים המבקשים להסדיר את מעמדם ואזרחותם.

שרית זוסמן

יוצרת ופעילה לקידום שיח מאחד בחברה הישראלית



הוריה, יהודית ושמואל
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

שרית זוסמן היא מספרת סיפורים, יוצרת בתחום התיאטרון והאמנות ושותפה במיזם "הדיבור" הפועל לקידום שיח מכבד ולחיזוק הלכידות בחברה הישראלית.

נולדה להוריה יהודית ושמואל. לאחר נפילתו של בנה הבכור, בן זוסמן, בקרב בעזה במלחמת חרבות ברזל, הייתה בין השותפים להקמת מיזם "הדיבור", שנוסד ביוזמת משפחות שכולות מתוך אמונה כי גם בעת מחלוקת ניתן לקיים שיח מכבד ואחראי. המיזם פועל לצמצום השיח המפלג והמסית, לחיזוק ההקשבה ההדדית, ולטיפול אחריות משותפת לעתידה של מדינת ישראל. לצד פעילותה הציבורית ממשיכה שרית לעסוק בסיפור, ביצירה ובחינוך, מתוך אמונה בכוחם של סיפורים לחבר בין אנשים וליצור תקווה.

עדנה חלבני

אשת שירות ציבורי ובכירה במשרד ראש הממשלה



עדנה חלבני ונכדיה
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

עדנה חלבני הקדישה כחמישים שנה לשירות המדינה במשרד ראש הממשלה, שם כיהנה כראש אגף בכיר לביקורים ולקשרים בינלאומיים ולאורך כעשור גם כיו"ר ועד העובדים. הוריה מלכה וגאליה מושליאן עלו מאיראן בראשית שנות ה-30 והתיישבו בירושלים. עדנה נולדה באיראן בעת שאמה ביקרה את משפחתה ונבצר ממנה לשוב ארצה. כשחזרה לישראל אמרה אמה: "הבאתי חיילת למדינת ישראל." ואכן, מאז ימי כהונתה של גולדה מאיר ועד ממשלת יאיר לפיד שירתה במשרד ראש הממשלה. היא החלה את דרכה בתפקיד זוטרי, ובזכות מקצועיותה, מסירותה והתמדתה הגיעה לאחד התפקידים הבכירים במשרד והייתה אחראית על ניהול ביקוריהם של מנהיגי העולם בישראל ועל נסיעותיהם הרשמיות של ראשי ממשלת ישראל. גם לאחר גיל הפרישה, ואף במהלך התמודדותה עם מחלה, המשיכה לשרת את המדינה מתוך תחושת שליחות עמוקה. דרכה משקפת מסירות יוצאת דופן לשירות הציבורי, אחריות ומחויבות למדינת ישראל.

חיים חצב

סופר, עיתונאי וחוקר תולדות העיר טבריה



הוריו, בלומה וצדוק זילברמן
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

חיים חצב הוא סופר, עיתונאי וחוקר תולדות העיר טבריה. יליד טבריה (1952), בן לבלומה וצדוק זילברמן, שעלו מפולין, ומקדיש את עיקר פעילותו לשימור מורשתה, תולדותיה וסיפורם של אנשיה. במשך קרוב לארבעים שנה פעל כעיתונאי בכלי תקשורת ארציים ואזוריים. בעשורים האחרונים התמקד בחקר טבריה ופרסם ספרים ומאמרים המתעדים את ההיסטוריה, הפולקלור והדמויות שעיצבו את העיר. לצד כתיבתו יזם כנסי מורשת, ערך ספרי זיכרונות, הפיק סרטי תיעוד, הדריך סיורים היסטוריים והרצה ברחבי הארץ על סיפורה של טבריה. בשנת 2026 העלה בתיאטרון הבימה מופע המוקדש להיסטוריה של העיר ולדמויות שפעלו בה. עשייתו משקפת מחויבות עמוקה לשימור המורשת המקומית ולהנחלת סיפורה של טבריה לדורות הבאים.

ח"כ משה (קינלי) טור פז

חבר הכנסת ואיש חינוך



הוריו, אשר ועדנה קיילנגולד
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

משה (קינלי) טור פז הוא חבר כנסת מטעם מפלגת יש עתיד, היסטוריון ואיש חינוך. לאורך דרכו שילב עשייה חינוכית, ציבורית וביטחונית מתוך מחויבות לחיזוק החברה הישראלית, החינוך והזהות היהודית. נולד בפילדלפיה במהלך שליחות הוריו מטעם הסוכנות היהודית, ועלה לישראל כפעוט. הוריו, אשר ועדנה קיילנגולד, עלו מבריטניה לאחר נישואיהם, בהשראת אחותו של אביו, אסתר קיילנגולד ז"ל, שנפלה בקרב על הרובע היהודי במלחמת העצמאות. אביו הקדיש את חייו לעבודה במחלקת העלייה והקליטה של הסוכנות היהודית. משה פעל כמורה, כמנהל וכראש מינהל החינוך בעיריית ירושלים, תוך קידום חיבורים בין עדות, מגזרים ולאומים. במקביל שירת במילואים עד דרגת סגן-אלוף, ובמהלך מלחמת חרבות ברזל שב לשירות כקצין אג"ם באוגדת עזה. כיום הוא מכהן כחבר כנסת מטעם מפלגת יש עתיד, ופועל במיוחד לשיפור החינוך בישראל, לשילוב ראוי והוגן של החברה החרדית ולקידום שיח מוסרי וזהותי, ערכי ושוויוני, השואב ממקורות ישראל.

חכ"ל ד"ר עליזה לביא

אשת ציבור, חוקרת חברה ותרבות ויזמת חברתית



הוריה, מרים ומנשה משיח
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

חכ"ל ד"ר עליזה לביא היא אשת ציבור, חוקרת חברה ותרבות, סופרת, מרצה ויזמת חברתית. חברת הכנסת לשעבר ויושבת ראש הוועדה לקידום מעמד האישה ולשוויון מגדרי, היא פועלת לחיזוק הזהות היהודית, לקידום מעמד האישה ולבניית גשרים בין מסורת, חברה ותרבות בישראל ובעולם.

נולדה בשנת 1964 להוריה מרים ומנשה משיח, יוצאי בוקרשט ואפגניסטן. שורשיה המשפחתיים נטועים בקהילת יהודי אפגניסטן, וסבתה חנה משיח, שעלתה לארץ ישראל בשנת 1922 והייתה ממייסדי שכונת הבוכרים בירושלים, הייתה מקור השראה לעשייתה ולחיבורה העמוק למסורת ולזהות היהודית. כחברת כנסת הובילה חקיקה פורצת דרך למען נשים ושוויון, וכיוזמת המיזם "תפילת נשים" יצרה ארכיון חי לתיעוד, שימור והנגשת מסורות התפילה והקולות הנשיים ביהדות. בפועלה היא מחייה מסורות יהודיות ומנגישה אותן לדורות הבאים, מתוך תפיסת עולם המחברת בין עבר להווה, בין זהות למסורת ובין קהילות ותרבויות.

ח"כ נעמה לזימי

חברת הכנסת ופעילה לקידום צדק חברתי



הוריה, אבי ואני לזימי
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

ח"כ נעמה לזימי היא חברת כנסת מטעם מפלגת הדמוקרטים, יו"ר הוועדה המיוחדת לענייני צעירים וחברה בוועדות החינוך והכספים. פעילותה הציבורית מתמקדת בקידום זכויות, צמצום פערים, חיזוק החינוך הציבורי ושוויון הזדמנויות.

אביה, אבי לזימי, עלה ממרוקו בשנת 1963 עם אמו, ואמה, אתי, נולדה בישראל להורים שעלו ממרוקו בשנת 1962. משפחת אמה התיישבה במגדל העמק, ומשפחת אביה בנצרת עילית. סבה מצד אביה לא זכה לעלות לישראל. לזימי צמחה מתוך החברה האזרחית, השלטון המקומי והמאבק למען זכויות עובדים, ומביאה לכנסת תפיסת עולם חברתית הרואה בחינוך הציבורי, בצמצום פערים, בסולידריות ובערבות הדדית יסודות מרכזיים לחיזוק החברה הישראלית. במהלך כהונתה הובילה מהלכים פרלמנטריים ומשפטיים לקידום שקיפות, זכויות עובדים, מתווי פיצויים לנפגעי המלחמה והגנה על מערכת החינוך הממלכתית, מתוך אמונה כי חינוך ציבורי חזק הוא מרכיב מרכזי בשיקומה ובחוסנה של מדינת ישראל.

נסים לחמני

יועץ מס ופעיל קהילתי



הוריו, למשה ומזל-טוב לחמני
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

נסים לחמני הוא מנהל חשבונות ויועץ מס, אשר שילב לאורך חייו עשייה מקצועית עם פעילות ציבורית והתנדבותית למען הקהילה. לצד עבודתו בשירות המדינה ולאחר מכן כעצמאי, פעל בשירות המילואים ובחיזוק חיי הקהילה בנהריה.

נולד בשנת 1938 בעיר סָפְרו שבמרוקו, בן בכור למשה ומזל-טוב לחמני. כבר מנעוריו התחנך על ערכי התורה, הציונות והאהבה לארץ ישראל, היה פעיל בתנועת "הפועל המזרחי" וחלם לעלות לארץ. בשנת 1964 הגשים את חלומו ועלה לישראל עם רעייתו מרסדס ושני ילדיהם, ובחר להשתקע בנהריה. את דרכו בארץ החל כדוור, ובהמשך שירת במוסד לביטוח לאומי וברשות המסים, עד שהקים משרד עצמאי ליועץ מס. במקביל שירת כחובש קרבי במילואים, הוביל את הקמת בית הכנסת "היכל משה" ופעל בהתנדבות במשך שנים למען האגודה למען העיוור. עשייתו משקפת חיים של ציונות, אמונה, שירות ציבורי ומחויבות עמוקה לקהילה.

שי-לי ליפא

אשת קולינריה, מחברת ספרי בישול ויוצרת תוכן



הוריה, יוסף ומירי אנגיל
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

שי-לי ליפא היא אשת קולינריה, מחברת ספרי בישול, מדריכים וספרי פרוזה, מתכונאית, עורכת קולינרית, יוצרת תוכן ומגישת תוכניות בישול בטלוויזיה. לאורך השנים ביססה את מעמדה כאחת הדמויות הבולטות בתחום הקולינריה בישראל, ופועלת להנגשת הבישול הביתי לקהל הרחב באמצעות ספריה, מתכונים ותוכניותיה. נולדה בשנת 1974 בתל אביב להוריה יוסף אנגיל ז"ל ומירי אנגיל, וגדלה בתל אביב וברעננה. היא למדה ביולוגיה באוניברסיטה העברית בירושלים, ולאחר מכן פנתה לעולם הקולינריה. את דרכה המקצועית החלה ככותבת ועורכת במגזינים קולינריים, ובהמשך פרסמה ספרים רבים והובילה מגוון מיזמים קולינריים בטלוויזיה, בהוצאה לאור ובפיתוח מתכונים. לצד פעילותה המקצועית היא מתנדבת בעמותת "פרס לחיים". לאורך השנים תרמה לעיצוב תרבות הבישול הביתית בישראל והנגישה את עולם הקולינריה לקהל רחב.

תא"ל במיל' ד"ר אפרים לפיד

יו"ר ארגון מורשת ההגנה ואיש תקשורת



הוריו, צבי ומתיה
צילום: אלבום משפחתי



צילום: סיון פרג'

תא"ל במיל' ד"ר אפרים לפיד הוא יו"ר ארגון מורשת ההגנה, איש תקשורת וחוקר ההיסטוריה הציונית-יהודית. לאורך שנים רבות פועל להנחלת המורשת הציונית, היהודית והישראלית, ומשלב בעשייתו ביטחון, חינוך והסברה.

נולד בשנת 1942 בתל אביב להוריו צבי ומתיה, בני משפחה יוצאי ליטא. במשך כשלושה עשורים שירת בצה"ל, ובמהלכם מילא שורת תפקידים בכירים ובהם קצין מודיעין, דובר צה"ל ומפקד גלי צה"ל. לאחר שחרורו המשיך בשירות הציבורי כדובר הסוכנות היהודית, עסק בהוראה ובמחקר, ופרסם ספרים ומחקרים בתחומי המודיעין, הביטחון וההיסטוריה של ישראל. כיום הוא מכהן כיו"ר ארגון מורשת ההגנה, הפועל להנחלת מורשת ארגון "ההגנה" לציבור הרחב ולחיילי צה"ל ולהעמקת המודעות לתרומתו המכרעת להקמת המדינה. הוא ממשיך לפעול לשימור מורשת דור המייסדים ולהנחלת ערכי הציונות, הביטחון וההתנדבות לדורות הבאים. פועלו משלב שירות ביטחוני, מחקר, הסברה והנחלת מורשת, מתוך מחויבות עמוקה למדינת ישראל ולערכיה.

מתי מינדלין שטרית

אשת חינוך ומייסדת בית הספר לתנועה ומחול ע"ש קוהל



הוריה, אליס ויוסף שיטרית
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

מתי מינדלין שטרית היא אשת חינוך, מנהלת בית ספר לשעבר ומייסדת בית הספר לתנועה ומחול ע"ש קוהל. במשך עשרות שנים הקדישה את חייה לקידום החינוך, התרבות וההזדמנות השווה לילדים ולבני נוער. נולדה בשנת 1954 בבאר שבע להוריה אליס ויוסף שיטרית, שעלו ממרוקו בשנת 1948. אביה השתתף במלחמת העצמאות ולאחריה היה שותף לבניית תשתיות המדינה במסגרת עבודתו במע"צ, ואמה גידלה את המשפחה ברוח של ציונות, צניעות ואהבת הארץ. במשך 45 שנות פעילות במערכת החינוך, מהן 25 שנים כמנהלת בית ספר, הובילה תהליכים שהפכו את בית הספר שניהלה למוסד מוביל. גם לאחר פרישתה היא ממשיכה לפעול לקידום החינוך והתרבות באמצעות בית הספר למחול שהקימה וניהול סניף עמותת פו"ש, המסייעת לבני נוער באמצעות מתנדבים. עשייתה מבטאת אמונה בכוחה של ההשכלה לשנות חיים ובמתן הזדמנות לכל אדם לממש את יכולותיו.

ד"ר נגיסט מנגשה

אשת חינוך, עובדת סוציאלית, יזמית חברתית וסופרת.



צילום: ריקי כרמל

ד"ר נגיסט מנגשה היא אשת חינוך, עובדת סוציאלית, יזמית חברתית וסופרת. כיום היא מכהנת כמנכ"לית הקרן לפיתוח ראש העין. נולדה באתיופיה ועלתה לישראל עם משפחתה בשנת 1984. לאורך עשרות שנים הקדישה את פעילותה לקידום החינוך, השילוב החברתי והעצמת קהילת יוצאי אתיופיה בישראל. היא ייסדה את עמותת "פידל", שפעלה לקידום ילדים, בני נוער ומשפחות יוצאות אתיופיה, ובהמשך כיהנה כמנכ"לית הפרויקט הלאומי של עולי אתיופיה, שבו הובילה תוכניות ארציות לצמצום פערים, לקידום מצוינות ולפיתוח מנהיגות צעירה. בהמשך עמדה בראש אגף החינוך, הנוער והספורט בעיריית ראש העין והובילה יוזמות חינוכיות וקהילתיות רחבות היקף. לצד פעילותה הציבורית פעלה לקידום עליית יהודי אתיופיה, לייצוג ולשוויון הזדמנויות, ייצגה את ישראל בזירה הבינלאומית ופרסמה ספרים העוסקים בזהות, חינוך ומנהיגות. על תרומתה לחברה הישראלית השיאה משואה ביום העצמאות ה-50 למדינת ישראל. עשייתה משקפת מחויבות עמוקה לחינוך, לצדק חברתי ולבניית חברה ישראלית שוויונית ומכילה.

פרופ' יפעת מרבל

חוקרת אימונולוגיה ופורצת דרך בחקר הסרטן



צילום: אלבום משפחתי



צילום: N12

פרופ' יפעת מרבל היא חוקרת במחלקה לאימונולוגיה מערכתית במכון ויצמן למדע. מחקרה עוסק בפיתוח גישות חדשניות לטיפול בסרטן, במחלות אוטואימוניות ובמחלות נוספות באמצעות חקר מערכת החיסון.

נולדה בישראל להוריה, אנדי ואורה. אביה עלה מרומניה בשנת 1974, ואמה ילידת ירושלים. לאחר לימודי דוקטורט ופוסט־דוקטורט בבית הספר לרפואה של אוניברסיטת הרווארד, בחרה לשוב לישראל ולהקים את מעבדת המחקר שלה במכון ויצמן, מתוך אמונה כי מחקר פורץ דרך יכול וצריך לצמוח בישראל ולהשפיע על בריאותם של אנשים ברחבי העולם. במהלך השנים הקימה חברות ביוטכנולוגיה המבוססות על תגליות ממעבדתה, ועל הישגיה המדעיים זכתה להכרה בינלאומית רחבה, ובהם בחירתה לרשימת Nature's 10 לשנת 2025. עשייתה משקפת את חלוציותה של ישראל במאה ה-21 - פריצת גבולות הידע, קידום החדשנות והצבת ישראל בחזית המחקר העולמי.

אירינה נבזלין

יזמת חברתית ומובילה לחיזוק הזהות היהודית



צילום: ינאי יחיאל

אירינה נבזלין היא יזמת חברתית, יו"ר דירקטוריון אנו - מוזיאון העם היהודי, נשיאת קרן נדב, מייסדת ויו"ר IMPROVATE ומחברת הספר "כוחה של זהות - העוצמה לדעת מי אנחנו". פעילותה הציבורית מוקדשת לחיזוק הזהות היהודית, הקשר בין ישראל ליהדות העולם ובניית חברה ישראלית חזקה ומלוכדת.

נבזלין נולדה ברוסיה וגדלה בברית המועצות לשעבר. כבר בילדותה נחשפה לזהותה היהודית בעקבות גילויי אנטישמיות, חוויה שעיצבה את מסע החיפוש אחר שורשיה ואת מחויבותה לעיסוק בזהות. ביקורה הראשון בישראל היה עבורה רגע מכונן, ובשנת 2006 עלתה לישראל, למדה עברית והקימה כאן את ביתה ומשפחתה.

לאורך השנים פיתחה ומובילה את Rooted Identity - מסגרת רעיונית בינלאומית לחיזוק הזהות האישית והיהודית כבסיס לחוסן אישי, חברתי ולאומי; יזמה את ONE Society - יוזמה בינלאומית לגיבוש חזון חדש לחברה, לכלכלה ולמנהיגות במאה ה-21, בהשראת ספרו של הרצל אלטנוילנד; ומייסדת ויו"ר IMPROVATE - המחברת בין חדשנות ופיתוחים ישראלים לבין אתגרים וצרכים ברחבי העולם. עשייתה משקפת מחויבות עמוקה לחיזוק הזהות היהודית, לקידום החברה הישראלית ולהעמקת הקשר בין ישראל לקהילות יהודיות ברחבי העולם.

השר לשעבר עו"ד משה נסים

מדינאי ואיש ציבור



אביו, הרב יצחק נסים
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

משה נסים הוא עורך דין, חבר הכנסת והשר לשעבר, מהאישים הבולטים שהשפיעו על עיצוב מערכת המשפט, הכלכלה והמינהל הציבורי בישראל. לאורך עשרות שנות עשייה ציבורית כיהן כשר המשפטים, שר האוצר, שר התעשייה והמסחר וסגן ראש הממשלה, והוביל רפורמות ומהלכים משמעותיים שהותירו חותם על מערכת המשפט, על המשק הישראלי ועל התפתחות התעשייה והכלכלה במדינה.

נולד בירושלים בשנת 1935 להוריו ויקטוריה והרב יצחק נסים, הראשון לציון והרב הראשי לישראל. כבר בגיל 24 נבחר לכנסת והיה לחבר הכנסת הצעיר ביותר שנבחר בישראל. במהלך קרוב לארבעה עשורים כחבר כנסת וכשר בממשלות ישראל, מילא תפקיד מרכזי בקידום חקיקה, בייצוב כלכלת ישראל לאחר המשבר הכלכלי של שנות ה-80, ובהובלת מהלכים שחיזקו את התעשייה והניחו יסודות לצמיחת המשק הישראלי. לאחר פרישתו מהחיים הפוליטיים שב לעסוק בעריכת דין, והמשיך להעמיד מניסיונו וממנהיגותו לטובת סוגיות ציבוריות ולאומיות מרכזיות.

חכ"ל קסניה סבטלובה

מזרחנית ומנכ"לית עמותת ROPES לשיתוף פעולה אזורי



הוריה, סבטלנה סורוקין ז"ל ואיגור סבטלוב ז"ל
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

חכ"ל קסניה סבטלובה היא מנכ"לית עמותת ROPES לשיתוף פעולה אזורי, מזרחנית, עיתונאית וחברת כנסת לשעבר. לאורך דרכה שילבה מחקר, תקשורת ועשייה ציבורית מתוך מחויבות לקידום שיתוף פעולה אזורי, דיאלוג בין קהילות וחיזוק החברה הישראלית. נולדה במוסקבה ועלתה לישראל עם הוריה, סבטלנה סורוקין ואיגור סבטלוב, בשנת 1991. המשפחה השתקעה בירושלים, שם השלימה תואר ראשון ושני בתקשורת ובלימודי המזרח התיכון באוניברסיטה העברית. במשך שנים שימשה כתבת ופרשנית לענייני ערבים וסיקרה מקרוב אירועים מרכזיים בעולם הערבי. כחברת כנסת פעלה לקידום השיח בין העליות השונות והקהילות השונות בישראל, ייסדה את השדולה לשימור ולטיפוח מורשת יהדות ארצות ערב והאסלאם, ובמסגרתה צוין לראשונה בכנסת יום השנה לטבח הפרהוד. היא מחברת הספר "על עקבים במזרח התיכון", וכיום ממשיכה לפעול לקידום שיתוף פעולה אזורי, מחקר ודיאלוג בין ישראל לשכנותיה.

ח"כ הרב משה סולומון

איש חינוך ומנהיג חברתי



הוריו, שמעון ואסגדש סולומון
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

ח"כ הרב משה סולומון הוא חבר כנסת מטעם סיעת הציונות הדתית, רב ואיש חינוך. לאורך דרכו פועל לקידום מנהיגות, לחיזוק הקהילתיות, לשילוב חברתי ולשימור מורשתה של יהדות אתיופיה. נולד בכפר שירה שבאתיופיה להוריו, שמעון ואסגדש סולומון. בין השנים 1980-1983 בהיותו ילד, יצא עם משפחתו למסע רגלי של כאלף קילומטרים לסודן, שם חיו במשך שלוש שנים בזהות בדויה עד שעלו לישראל במסגרת מבצע העלייה מסודן. לאורך השנים הוביל מיזמים חינוכיים וחברתיים, ייסד את עמותת "הנני" לקהילות משימתיות של יוצאי אתיופיה והקים את כפר ביתא ישראל, הפועל לשימור מורשת הקהילה. טרם כניסתו לכנסת מילא שורה של תפקידים ציבוריים בתחומי החינוך, השוויון, המנהיגות החברתית והשירות הציבורי. כחבר הכנסת ה-25 כיהן כסגן יושב ראש הכנסת וקידם חקיקה בתחומי השוויון, תיקון עוולות היסטוריות, חיזוק הקהילות והנצחת מורשתה של יהדות אתיופיה, מתוך תפיסה הרואה בחברה מגוונת ומאוחדת בסיס לחוסנה של מדינת ישראל.

נתנאל סרוסי

ראש תחום קשרי ממשל ותקומה בעיריית שדרות



צילום: פרטי

נתנאל סרוסי מכהן כראש תחום קשרי ממשל ותקומה בעיריית שדרות. לאורך שנות פעילותו הציבורית פועל לקידום יוזמות חברתיות וקהילתיות, לחיזוק החוסן החברתי ולהובלת שיתופי פעולה למען שיקומה, פיתוחה והתחדשותה של העיר.

נולד בבאר שבע להוריו אריה וורדה סרוסי, בני משפחות שעלו מתוניס והתיישבו באופקים ובבאר שבע. את לימודיו השלים בישיבה התיכונית וולפסון ובישיבת ההסדר שדרות, ולאחר מכן שירת כלוחם בחטיבת כפיר מתוך תפיסת עולם המשלבת מחויבות לערכי התורה, אהבת הארץ ושירות משמעותי למען מדינת ישראל. לאורך השנים שימש כמנהל פרויקטים חברתיים-קהילתיים בגרעין התורני בשדרות, כיועץ לראש עיריית שדרות וכרכז מחוז דרום במועצה הציונית. כיום הוא מוביל את הקשר עם משרדי הממשלה, מנהלת תקומה וגופים ציבוריים נוספים, מגייס משאבים ומקדם מהלכים אסטרטגיים לשיקום ולפיתוח העיר. עשייתו הציבורית נשענת על תחושת שליחות עמוקה, אהבת הארץ ומחויבות לחיזוק חוסנה של העיר שדרות, לשיקומה ולהמשך פיתוחה.

חכ"ל תא"ל במיל' משה פלד

איש ציבור ואיש ביטחון ותיק ומשרת מילואים פעיל



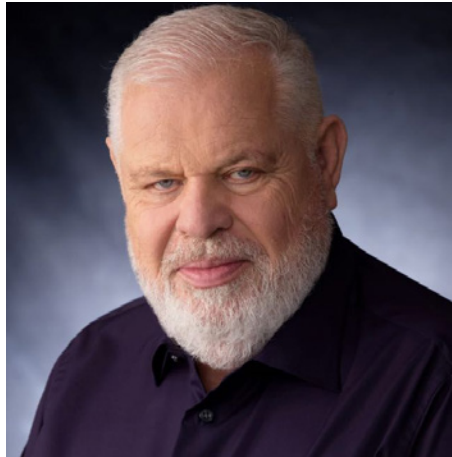
משה פלד מקבל דרגת תא"ל
צילום: דובר צה"ל

משה פלד הוא חבר כנסת לשעבר וקצין מילואים בדרגת תת-אלוף. גם בגיל 81 הוא ממשיך לשרת במילואים כנהג מוביל טנקים, ובמלחמת "חרבות ברזל" השלים למעלה מ-600 ימי שירות, מתוך מחויבות עמוקה לביטחון המדינה.

נולד בשנת 1945 בקיבוץ בית השיטה להוריו חנה, שעלתה מהמבורג שבגרמניה בשנת 1933, ויוסף, שעלה מפשמישל שבפולין בשנת 1921. הוריו היו ממייסדי קיבוץ בית השיטה, כאשר הקיבוץ שכן בראשית דרכו במעיין חרוד. בצעירותו עסק בחקלאות ובפיתוח מיכון חקלאי ולאחר מכן בתעשיית המתכת בקיבוץ. לאחר מלחמת יום הכיפורים הקדיש את עיקר פעילותו לשיקום וחיזוק צה"ל, ובמהלך השנים שירת כמפקד פלוגה, מפקד גדוד ומפקד חטיבת טנקים. בשנת 1992 נבחר לכנסת מטעם מפלגת צומת, כיהן כסגן יושב ראש הכנסת, כחבר בוועדת החוץ והביטחון וכסגן שר החינוך. גם לאחר סיום תפקידיו הציבוריים המשיך להתנדב לשירות מילואים ולתרום מניסיונו לביטחון המדינה ולחברה הישראלית.

רון פלוט

ראש עיריית נוף הגליל



צילום: פרטי

רון פלוט הוא ראש עיריית נוף הגליל. לאורך שנות עשייתו הציבורית הוביל מהלכים לקליטת עלייה, לפיתוח העיר ולחיזוק השלטון המקומי.

נולד בשנת 1958 בברית המועצות לשעבר להוריו יבגניה ודוד. משפחתו עלתה לישראל בשנת 1974 מתוך מניעים ציוניים, בעקבות מלחמת יום הכיפורים, והתיישבה בנתניה. לאחר שירותו הצבאי עבר להתגורר בנצרת עילית, היא נוף הגליל, והחל את דרכו הציבורית בקליטת העלייה מברית המועצות לשעבר. בהמשך כיהן כממלא מקום ראש העיר, מנכ"ל משרד הקליטה, מנכ"ל משרד התפוצות וההסברה ומנכ"ל הכנסת. מאז שנת 2016 הוא מכהן כראש עיריית נוף הגליל, מוביל את פיתוח העיר ופועל לקליטת עולים. במסגרת זו פעל רבות להעלאת בני קהילת בני מנשה לישראל ולהשתלבותם בעיר, שבה נקלטה אחת הקהילות הגדולות שלהם בארץ. לאורך כל דרכו הציבורית ראה בקליטת העלייה שליחות ציונית ראשונה במעלה וביטוי לערכי היסוד שעליהם הוקמה מדינת ישראל.

שפרה פרץ

מוזיקאית רבת־חומית ומחלוצות הפיוט הנשי בישראל



הוריה מימי ויוסף פרץ
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

שפרה פרץ היא מוזיקאית רבת־חומית, זמרת־יוצרת, נגנית עוד ומחלוצות הפיוט הנשי בישראל. במשך למעלה משלושה עשורים היא פועלת ליצירת גשר בין מסורת ליצירה עכשווית, ומנגישה את עולם הפיוט לקהלים מגוונים – מילדים ובני נוער ועד מבוגרים, ובהם גם ילדים עם צרכים מיוחדים. ביצירתה היא רואה במוזיקה כלי לחיבור בין אנשים, בין דורות ובין תרבויות.

נולדה בבאר שבע להוריה מימי ויוסף פרץ, שעלו מקזבלנקה שבמרוקו בראשית שנות ה־50. אביה, הפייטן יוסף פרץ ז"ל, תלמידם של רבי דוד בוזגלו ושל סללי אפריאט, הנחיל לה את אהבת הפיוט והמסורת. היא בוגרת בית הספר רימון ובעלת שני תארים ראשונים – בשירה רבת־חומית ובחינוך מוזיקלי. לאורך השנים פעלה להחייאת מסורת הפיוט ולהנגשתה לדורות חדשים, תוך שילוב של יצירה מקורית, עשייה חינוכית ופעילות קהילתית. עשייתה משלבת שימור מורשת עם חדשנות מוזיקלית, ומחברת את הקהל לזהותו התרבותית ולשורשיו.

עינב צנגאוקר

פעילה ציבורית למען השבת החטופים



הוריה, דויד אטדגי ועליזה אלקבץ
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

עינב צנגאוקר היא אם חד-הורית לשלושה ילדים ופעילה ציבורית. מאז אירועי 7 באוקטובר 2023 פעלה במסגרת מטה המשפחות למען השבת החטופים לישראל.

נולדה בישראל להוריה, דויד אטדגי ועליזה אלקבץ. משפחת אמה עלתה ממרוקו בשנת 1963 והתיישבה באופקים, ומשפחת אביה עלתה אף היא ממרוקו והתיישבה במושב תאשור שבנגב. לאחר שבנה, מתן, נחטף לרצועת עזה, יצאה למסע אישי ולאומי להצלת בנה ולהשבת כלל החטופים. הייתה מהבולטות במאבק להשבת החטופים, והובילה, יחד עם מטה המשפחות והציבור הישראלי, מאבק נחוש ובלתי מתפשר למען השבתם. לאחר כשנתיים של מאבק, ב־13 באוקטובר 2025, זכתה עינב לשוב ולחבק את בנה מתן, עם חזרתם לישראל של עשרים החטופים החיים. גם לאחר חזרת מתן המשיכה לפעול למען השבתם לקבורה בישראל של כלל החטופים החללים.

במילותיה: "בזמן שלחמתי להצלת בני וכל החטופים, נתגלתה בפניי חוסנה של החברה הישראלית המקדשת חיים, הערכית והמוסרית."

פרופ' שלומי קודש

מנהל המרכז הרפואי סורוקה



אימו, סינטיה
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

פרופ' שלומי קודש הוא מנהל המרכז הרפואי סורוקה, מומחה ברפואה פנימית ואיש אקדמיה. נולד בארצות הברית בשנת 1966 ועלה לישראל עם משפחתו בשנת 1971. לאחר שנת קליטה בקיבוץ גבעת ברנר השתקעה המשפחה בבאר שבע, עיר שבה גדל ובה בחר להקדיש את חייו לרפואה הציבורית בנגב.

לאחר לימודי הרפואה באוניברסיטת בן-גוריון פיתח את כל מסלולו המקצועי בסורוקה ובמערכת הבריאות בדרום, ובשנת 2018 מונה למנהל המרכז הרפואי. תפסת עולמו רואה ברפואה הציבורית שליחות רחבה – אחריות לחברה כולה. תחת הנהגתו פועל סורוקה לקידום מצוינות רפואית, מחקר וצמצום פערים, מתוך אמונה כי מערכת בריאות חזקה היא בסיס לחוסנו של הנגב. בשנות כהונתו הוביל את המרכז הרפואי בהתמודדות עם מגפת הקורונה, מלחמת "חרבות ברזל" ופגיעת הטיל האיראני בבית החולים. דרכו משקפת מחויבות עמוקה לנגב, לחיזוק הפריפריה ולערכי האחריות, הערבות ההדדית ואהבת האדם.

צבי רביב

איש ציבור ומקדם הקשר בין ישראל ליהדות התפוצות



הוריה, אלה וקלמן רביב
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

צבי רביב הוא יו"ר חבר הנאמנים של מכללת דוד ילין, חבר הוועד המנהל של האקדמיה למוזיקה ולמחול בירושלים וסגן יו"ר להקות "הורה ירושלים". לאורך עשרות שנים פעל לחיזוק הקשר בין מדינת ישראל, ירושלים ויהדות התפוצות, ולקידום החינוך, התרבות והציונות.

נולד בירושלים בשנת 1948 להוריו אלה וקלמן רביב, שעלו מפולין בשנות ה-30. אמו, שעלתה במסגרת "עליית הסרטיפיקטים", הייתה חברת ההגנה, מחנכת ומנהלת בתי ספר, ואביו, שעלה מתוך חזון ציוני, שירת כשוטר עברי, לחם במלחמת העצמאות וזים את תוכנית "משמרות הזה"ב", שהפכה למודל חינוכי בין-לאומי. לאורך השנים הוביל את המאבק למען יהודי ברית המועצות, הקים את מסגרות המנהיגות הצעירה של קרן היסוד בעשרות מדינות, ניהל את אירועי "3000 שנה לעיר דוד" ברחבי העולם ופעל במשך שנים לחיזוק מעמדה של ירושלים ולהעמקת הקשר בין ישראל ליהדות התפוצות.

ח"כ אליהו רביבו

איש ציבור ומקדם היחסים בין ישראל למרוקו



הוריו, יעקב ואסתר רביבו
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

ח"כ אליהו רביבו מכהן כסגן יושב ראש הכנסת בכנסת ה-25.

לאורך שנות פעילותו הציבורית פועל לקידום מדיניות ציבורית, לחיזוק היחסים הבין-לאומיים ולבניית שיתופי פעולה בין ממשלות, רשויות וקהילות.

נולד בשנת 1973 להוריו יעקב ואסתר, בני הקהילות אמזארו וטרודאנט שבמרוקו. סיפורה הציוני של משפחתו החל בפעילות סבו למען עליית יהודי מרוקו, והוריו עלו לישראל בראשית שנות ה-60 במסע חשאי דרך קזבלנקה ואיטליה, לאחר שהותירו מאחור את כל רכושם. במשך למעלה מחמש עשרה שנים היה שותף ליעוץ אסטרטגי בניהול העיר לוד ובהתמודדות עם סוגיות מורכבות ביחסי יהודים וערבים, תוך גיבוש מהלכים לניהול משברים ולחיזוק היציבות העירונית. בכנסת כיהן בראש ועדות מרכזיות ומשמש יו"ר קבוצת הידידות הפרלמנטרית ישראל-מרוקו. במסגרת פעילותו הוביל יוזמות לחיזוק היחסים בין ישראל למרוקו, לקידום שיתופי פעולה אזוריים ולהעמקת הקשרים המדיניים והכלכליים בין המדינות.

השר לשעבר ד"ר נחמן שי

דיקן היברו יוניון קולג' - מכון למדעי היהדות בירושלים



הוריו, חווה ואליעזר שייקביץ'
יומו הראשון לכנסת צילום: פרטי



צילום: פרטי

השר לשעבר ד"ר נחמן שי הוא דיקן היברו יוניון קולג' - מכון למדעי היהדות בירושלים. לאורך עשרות שנים מילא שורת תפקידים בכירים בתחומי התקשורת, ההסברה, האקדמיה והשירות הציבורי, ופעל לחיזוק הקשר בין מדינת ישראל, יהדות התפוצות והקהילה הבינלאומית.

נולד בשנת 1946 בירושלים להוריו חווה ואליעזר שייקביץ', וגדל והתחנך בעיר. את דרכו החל כאיש תקשורת, ובהמשך כיהן כמפקד גלי צה"ל, שם הניח את היסודות להקמת תחנת גלגל"ץ, וכדובר צה"ל במלחמת המפרץ, הוביל את מערך ההסברה לעורף האזרחי והיה שותף להנחת היסודות לתפיסת ההסברה האזרחית בישראל, שעקרונותיה מלווים את פעילות פיקוד העורף עד היום. בהמשך היה המנכ"ל הראשון של הרשות השנייה לטלוויזיה ולרדיו, חבר הכנסת ושר התפוצות. מחקרו האקדמי בתחום הדיפלומטיה הציבורית של ישראל נחשב לחלוצי, ובתפקידיו הציבוריים פעל לחיזוק ההסברה הישראלית, המאבק באנטישמיות והקשר בין ישראל ליהדות התפוצות.

פרופ' גבריאלה שלו

משפטנית, חוקרת ואשת חינוך



הוריה, ברנהרד ובלה
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

פרופ' גבריאלה שלו היא משפטנית, חוקרת ואשת חינוך. כיום היא מכהנת כיו"ר המועצה האקדמית העליונה של מכללת אלקאסמי וכחברת סגל בכירה בקריה האקדמית אונו. לאורך עשרות שנים הייתה מן הדמויות המשפיעות במשפט הישראלי, באקדמיה ובשירות הציבורי.

נולדה בשנת 1941 להוריה ברנהרד ובלה, שעלו מגרמניה בשנת 1933. לאחר קריירה אקדמית רבת שנים באוניברסיטה העברית בירושלים, שבה כיהנה כפרופסור למשפטים, מילאה שורה של תפקידים בכירים במערכת ההשכלה הגבוהה, ובהם יו"ר הוועדה העליונה למינוי פרופסורים של המועצה להשכלה גבוהה בתחומי מדעי החברה, הניהול והמשפטים. בשנים 2008-2010 כיהנה כשגרירת ישראל באו"ם - האישה הראשונה שמונתה לתפקיד זה. פרופ' שלו נחשבת למומחית מובילה בתחום דיני החוזים וחוזי הרשות הציבורית, ומחקריה וספריה היו לאבני יסוד במשפט הישראלי. עשייתה משלבת מציאות אקדמית, מחקר, שירות ציבורי וייצוג מדינת ישראל בזירה הבינלאומית.

ניר שמול

יזם נדל"ן ויזם חברתי



הוריו, טובה ואבי שמול וילדיו
צילום: אלבום משפחתי



צילום: דרור סיתהכל

ניר שמול הוא מנכ"ל חברת שניר - בית לשיווק נדל"ן בארץ ובחו"ל, מנכ"ל החברה לפיתוח והתחדשות עירונית ויו"ר עמותת שניר למתן הזדמנות שווה. לאורך השנים פועל לקידום תחום הנדל"ן בישראל, לצד עשייה חברתית ענפה למען קידום שוויון הזדמנויות וסיוע לאוכלוסיות הזקוקות לכך.

נולד בשנת 1977 להוריו טובה ואבי שמול, יוצאי פולין ומרוקו. לפני למעלה משני עשורים ייסד את חברת שניר, המתמחה בשיווק נדל"ן בארץ ובחו"ל, בהתחדשות עירונית ובשיווק פרויקטים למגורים ולמסחר. בשנת 2010 היה ממייסדי עמותת שניר, הפועלת לקידום שוויון הזדמנויות בחינוך, לסיוע למשפחות נזקקות, לניצולי שואה ולאוכלוסיות מוחלשות. בהמשך ייסד גם את מיזם "המלאכים של שניר", המגייס מתנדבים לעשייה חברתית ולמתן סיוע לאנשים ומשפחות ברחבי הארץ. לאורך השנים משלב יזמות עסקית עם מחויבות עמוקה לקהילה ולחברה הישראלית.

השופט בדימוס עו"ד יצחק שמעוני

משפטן ואיש שירות ציבורי



הוריו, חנה וצבי שמעוני
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

השופט בדימוס עו"ד יצחק שמעוני הוא שופט בדימוס של בית משפט השלום בירושלים, עורך דין, בורר ומגשר. מאז פרישתו מכס השיפוט בשנת 2019 הוא עוסק בבוררות ובגישור בתיקים המופנים על ידי בתי המשפט, מרצה בהתנדבות בפני קהלים מגוונים, ופעיל בארגונים מקצועיים וציבוריים בתחום המשפט.

נולד בירושלים בשנת 1945 להוריו חנה וצבי ז"ל. בשנת 1976 הוסמך כעורך דין, ולאחר מכן כיהן במשרד המשפטים כמפקח בכיר בסמכויות הממונה על המרשם, לצד פעילות ענפה בלשכת עורכי הדין, שבה מילא שורת תפקידים ובהם חבר בוועד המרכזי ובמועצה הארצית ויו"ר איגוד המשפטנים בשירות הציבורי. בשנת 1993 מונה לשופט בבית משפט השלום בירושלים, ובמהלך השנים כיהן כסגן נשיא, שופט בכיר ושופט עמית. לצד פעילותו השיפוטית שימש במשך מספר קדנציות כיו"ר ועדת הבחירות בירושלים, וכיום הוא חבר וגזבר בנציגות השופטים הארצית, חבר בהנהלת ארגון הקבלנים בירושלים, יו"ר ועדת הסיוע לקבלנים במצוקה ויו"ר הוועדה לחלוקת מלגות לסטודנטים מטעם הארגון. גם לאחר פרישתו ממשיך לתרום מניסיונו המקצועי למערכת המשפט, לשירות הציבור ולקהילה.

עינת שרוף

זמרת, שחקנית ומנחת טלוויזיה



הוריה, מלכה ובן-ציון חלפון
צילום: אלבום משפחתי



צילום: פרטי

עינת שרוף היא זמרת, שחקנית ומנחת טלוויזיה, הנחשבת לאחת הדמויות המזהות והמובילות בתחום השירה בציבור בישראל. במשך למעלה משלושה עשורים היא מופיעה ברחבי הארץ ובעולם, ופיתחה סגנון ייחודי המשלב שירים ישראליים קלאסיים לצד להיטים עכשוויים וים-תיכוניים, אשר הפך אותה לאחת האמניות הבולטות בתחומה.

נולדה בשנת 1962 בשם ענת חלפון וגדלה במושב חצב. היא בתם של מלכה ובן-ציון חלפון, חבר הכנסת וסגן שר החקלאות לשעבר. לאחר שירותה הצבאי בחטיבת הצנחנים למדה שירה ומוזיקה בבית הספר הגבוה למוזיקה "רימון". בשנת 2004 הוציאה את אלבומה הראשון "שרים עם עינת שרוף" שזכה למעמד פלטינה. לצד הקריירה המוזיקלית פיתחה גם קריירת משחק והנחה בטלוויזיה, והשתתפה במגוון סרטים, סדרות ותוכניות. לאורך השנים הייתה שותפה לעיצובו ולהתחדשותו של תחום השירה בציבור בישראל, והפכה לאחת הדמויות המזהות והמשפיעות בו.

שלמה שרף

מאמן כדורגל ופרשן ספורט



צילום: אדיר זירף

שלמה שרף הוא מאמן כדורגל ופרשן ספורט, הנחשב לאחד המאמנים המשפיעים בתולדות הכדורגל הישראלי. לאורך עשרות שנות פעילותו הוביל קבוצות ונבחרות להישגים משמעותיים והותיר חותם על דורות של שחקנים, מאמנים ואוהדים.

נולד בשנת 1943 בעיר בייסק שבסיביר (ברית המועצות דאז) להוריו משה וציפורה, בני משפחה ניצולת שואה ממוצא פולני. בשנת 1949 עלה לישראל עם משפחתו, ולאחר תקופת קליטה במחנה עולים בפרדס חנה השתקעה המשפחה בכפר סבא. את דרכו החל כשחקן וכמאמן במחלקת הנוער של הפועל כפר סבא, ובהמשך הוביל את הקבוצה לזכייה ראשונה בתולדותיה בגביע המדינה. עם מכבי חיפה היה שותף להפיכתה לאחת הקבוצות המובילות בישראל, כשהוביל אותה לשלוש אליפויות ולזכייה בדאבל. בין השנים 1992-2000 אימן את נבחרת ישראל, ומאז ממשיך ללוות את הכדורגל הישראלי כפרשן וכאיש מקצוע, מתוך מחויבות מתמשכת לפיתוח הענף ולהנחלת מורשתו לדורות הבאים.

אות החלוצים

מוענק

על שותפות במפעל החלוציות המשותף והמפואר של הקמת המדינה וביסוסה בכל תקופות החלוציות, על שותפות ביישוב ארץ ישראל בתקופה שקדמה להקמת המדינה בעידן החלוצים הראשונים (עד 1946), וכן בעידן החלוצים החדשים של הקמת ערי הפיתוח, שכונות הערים, המושבים הקיבוצים בשנים המכוננות של המדינה (עד 1964) ובהמשך על שותפות במפעל החלוציות המתמשך בתקופת החלוצים הממשיכים.

מקבלי אות החלוצים תשפ"ה · 2025

חיים כהן	אמיר אבולעפיה, אלוף במיל'
מאיר כהן, השר לשעבר ח"כ	דוד אגמון, תא"ל במיל'
שלומית כהן אסיף	ניסים אוטומזגין, פרופ'
הרב בנימין בני לאו	אלברט אזולאי
שמעון ליאני	מורן אטיאס
בועז ליננברג	רוחמה אלבג, פרופ'
סופה לנדבר, השרה לשעבר, חכ"ל	שמעון אלקבץ
טליה לנקרי, אל"מ במיל'	יעקב אמסלם
הרב יוסף מויאל	יצחק אמסלם
הרב שלמה מיארה	ירדנה ארזי
רפאל מלכה	בני אשר
הרצל מקוב	גיל ביילין
יוחנן נתנזון	אירית בכר, פרופ'
הרב משה סויסה	רפאל בלולו
אורית סוליציאנו	יאיר בן-חיים
טוביה סולמי	אשר בן לולו, תא"ל במיל'
מרדכי קלוד סוניגו	אבינועם ברוג
מיכל עוזיהו פלג	טלי דביר לבנת
משה פולק	מכלוף דהן
פנחס פיינברג	רפי דהן
יגאל צחור	אלון דויד
דפנה רביד רבינוביץ	דיקלה דורי
שירה רודרמן	יהלומה זכות
דודי רונן	נחום זקן
שוש שגב אופק	שי חרמש, חכ"ל
אביחי שטרן, עו"ד	אבי טולדנו
אסתר שיינר	יחזקאל יגנה
נירה שפק, חכ"ל	יונה יהב, עו"ד
פנינה תמנו-שטה, השרה לשעבר, ח"כ	

מקבלי אות החלוצים תשפ"ד · 2023

אריה מועלם	שלמה אביטן
ירון מושקוביץ, ד"ר	דן דניאל אלבו, ד"ר
שמוליק מזרחי	יצחק אלדן
רבקה מיכאלי	מירב אלוש לברון, ד"ר
ציון ומלכה מימון	תלמה אליגון רוז
אשר מכלוף	שלמה אליהו
אורי מקלב, ח"כ וסגן שר	אילן בדני
אורית נוקד, חכ"ל	בנימין בני ביטון
דורה נזריאן	יעל בן עמי
איילת נחמיאס-ורבין, חכ"ל	מהרטה ברוך רון
שרון ניר, ח"כ	גדי בשארי, עו"ד
משה נסטלבוים	ויקטור גויטע, פרופ'
פגי סידור	ריקי גל
זהבה סער שול	זהבה גלאון, חכ"ל
נעם עזרא	תומר גלאם
חזי עייני, עו"ד	אבי דבוש
דולי דליה עירון אשר יזדי	אסתר דגן קניאל
משה פדלון	נחמה דואק
זמירה פורן ציון, ד"ר	שאוול דור
מרים פיירברג - איכר	רוביק דנילוביץ'
ארנן פלמן	איציק דנינו
אסתי פרז בן עמי	יונתן הלוי, פרופ'
עמיר ארמונד פרץ, חכ"ל ושר לשעבר	זהבה חן טוריאלי, ד"ר
נועה קולר	ציון חסיד
רן קוניק	חלי טביבי ברקת
רז קינסטליך	מימון טולדנו, עו"ד
נורית קנטסי, עו"ד	אוהד טל, ח"כ
דוד קריבושי	רותם ידלין
עודד רביבי, עו"ד	חנן יובל
רבקה רביץ	דודו כהן
ציפי (ציפורה) רון	מאיר לב
שרה שונמי (בזיזינה)	לימור לבנת, חכ"ל ושרה לשעבר
ציפורה שטרק	אורי לוי
סימן טוב שי	אבי מויאל
מוטי ששון	עמי מויאל, פרופ'
אורלי תמיר	

מקבלי אות החלוצים תשפ"ג · 2022

מיכאל מלכיאור, רב, חכ"ל	מיכל אביבי
עופר מרום	עפרה אברמוביץ
יעקב סנדלר	אפרים איצקוביץ
אלי סער	חנה אזולאי הספרי
אריה סקופ	אמיר איבגי
עזרא עטיה	יוסף אנג'ל אבי יאיר (ג'וחה)
אוסנת עקירב, פרופ'	אלי בן דהן, רב, חכ"ל
דרורה ערוסי, ד"ר	יפה בן דוד
חביבה פדיה, פרופ'	גל גבאי
ישי פרי	גילה גמליאל, ח"כ
חלי פרידמן	שבי גמליאלי
ריצ'ארד פרס	אברהם דבורי (מנצר)
משה פרקש, עו"ד	מומי דהן, פרופ'
צבי צמרת, ד"ר	רמי הוכמן
פיני קבלו	שרן השכל, ח"כ
שלמה קול	בלפור חקק
ציון קינן	הרצל חקק
מאיר ראובני	אליהו חרות דקל
שלום רובין	ישראל טוויטו
יוסי רוזן	רחל ידיד, ד"ר
מוריס רומני, פרופ'	יום טוב כלפון, חכ"ל
יעל רון בן משה, ח"כ	משה לב־רן
מוסי רז, ח"כ	גד ליאור
מאיר שטרית, שר לשעבר	שלמה מולא, חכ"ל
רפאל שטרית	מרסל מחלוף, פרופ'
ליטל שמש	כרמלה מנשה

מקבלי אות החלוצים תשפ"ב · 2021

שושנה וויג	משה אבוטבול, ח"כ
ירון זליכה, פרופ'	יעל אבקסיס
פנחס חליווה, ד"ר	משה אברמוב, ד"ר
רועי חסן	מלכה אדלר
יהודה חשאי, חכ"ל	רפי אדרי, השר לשעבר
דויד ידגר עמית יפרח, עו"ד	קרן אוזן
ז'נט כהן, ד"ר	אליהו אורגד
יעקב כהן	קורין אלאל
מאור כהן	עדי אלדר
אוולין כץ	סימון אלפסי
הרצל לוי	בת שבע אפרים
ז'קי לוי, חכ"ל	חיים אשור, ד"ר
ניקול לוק	אורנא בזי, ד"ר
רבקה למלשטריך- לטר,	יגאל ביבי, סגן שר לשעבר
שופטת בדימוס	ארז ביטון
אמילי מואטי, ח"כ	ניסים לוסיאן אנדרי ביתן
חיים סבתו	זהבה בן
בצלאל צרפתי	רם בן ברק, ח"כ
אופיר קבילו, אל"מ	אלברט בן אבו
שלום קוטלר	שלמה בר
נורית קורן, חכ"ל	יצחק גולברי
שלמה קלדרון	מרים גולן
שלום שמחון, שר לשעבר	ניסים גרמה
מרדכי (מוטי) שנבל, עו"ד	אבי דיכטר, ח"כ
חיים שפרן, עו"ד	
מישי שרייבר	

מקבלי אות החלוצים תשפ"א · 2020

נדב אבקסיס	נילי זרוק
רפאל אבקסיס	אפרים חזן, פרופ'
אתי אברמוב	עוזיאל חזן, עו"ד
קובי אוז	אבי חימי, עו"ד
רחל אוזן	אורה חכם
אריה אזולאי, ד"ר	חיים יוספי, פרופ'
פרוספר אזרן	טוני ינאי, ד"ר
רמי אורן	מרדכי ינאי
דליה איציק, יו"ר הכנסת ושרה	אלי כהן, שר וח"כ
לשעבר	יצחק כהן, שר וח"כ
אלי אלעזר	מירב כהן, שרה
מרגלית ברכה אלעזר	רן כהן, שר לשעבר
יוסי אלפי	בני אופיר כץ, ח"כ כשריאל
אמיר ציון, עו"ד	שרה לוי
יעקב (יקי) אמסלם	יחיאל לסרי, חכ"ל
ארמנד (ארמו) אמר	שאול מופז, רב אלוף במיל. שר
יעקב בוזגלו	לשעבר
בוזגלו מאיר, פרופ'	שלמה מסלאוי
שלמה בוחבוט, חכ"ל	יעקב מרגי, ח"כ
פרופ' בוסקילה	רוני סומק
חיים ביבס	חיים סעדון, פרופ'
מיכאל מרדכי ביטון, שר	ירדנה עובדיה
יפעת ביטון, פרופ'	אפרים ענבר, פרופ'
עליזה בלוך, ד"ר	שמואל עצמון
גדיאל בלושטיין, עו"ד	יהודה פוליקר
דני בן-אבו	מיכאל קובנר
הרצל בן חור, פרופ'	שלמה ראם
חיים בן-עטר	יאיר רביבו, עו"ד
יואב בן צור, ח"כ	נתן רוזנר
אבי בניהו, תא"ל במיל	שאשא ביטון יפעת, ח"כ. ד"ר
משה בר-אשר, פרופ'	משה שחל, השר לשעבר
צבי גוב-ארי	ציפי שחרור
נורית דאבוש	קטי שטרית, ח"כ
יוסי דהן	שי וזאן הילה, ח"כ
אלי דיין, חכ"ל	יוסף שריקי
יפה דנון (זקן)	

חבר הנאמנים של אגודת הידידים של האיגוד הספרדי העולמי

אורה חכם	יצחק גולברי
אלי אורגד	ירון זליכה
אלי אלאלוף	מאור כהן
אלי אלעזרא	מרסל מחלוף
אמילי מואטי	משה לב-רן
אפרים איצקוביץ	משה פרקש
בלפור חקק	נדב אבקסיס
בני וקנין	סימון אלפסי
בני כשריאל	עופר מרום
גדיאל בלושטיין	עזרא עטיה
דב גלבוע	עמוס הדר
דני עטר	פיני קבלו
הרצל חקק	פנחס חליוה
הרצל לוי	ציון קינן
חביבה פדיה	ציפי שחרור
יהודה חשאי	קורין אלאל
יום-טוב כלפון	רבקה לטר
יוסי מימון	ריצ'רד פרס
יוסי רוזן	רן כהן
יוסף שריקי	שבי גמליאל
יצחק אמסלם	שי פרי
יעקב סנדלר	שלום שמחון
יפה בן דוד	שלמה קול
יפה דנון	

תודות

אנו מבקשים להודות לכל מי שלקח חלק בפרויקט זה של אות החלוצים שהוא מיזם עצמאי של האיגוד הספרדי העולמי. אנו מבקשים להודות לכל שותפינו על סיועם לפרויקט היסטורי זה.

אנו מודים מעומק הלב ליו"ר ההסתדרות הציונית העולמית, מר יעקב חגואל, ולצוותו בראשות הגב' נורית דרי על הסיוע.

תודתנו נתונה לשר החקלאות לשעבר, חכ"ל יאיר שמיר ושרת החינוך לשעבר חכ"ל ד"ר יפעת שאשה ביטון.

אנו מודים לחברי הוועד המנהל של האיגוד הספרדי העולמי.

אנו מודים לחברי חבר הנאמנים של אגודת הידידים על תמיכתם באיגוד.

תודתנו המיוחדת על תמיכתם בפרויקט אות החלוצים נתונה למר יצחק אמסלם, יו"ר חברת אלמוג, למר עמוס הדר, יו"ר קבוצת הדר, למר אלי אלעזרא, יו"ר קבוצת אלעזרא, למר יוסי דהן, יו"ר אלדן, למר ישראל טויטו, יו"ר טויטו פלסט ולמר יעקב אמסלם, יו"ר אמסלם טורס.

תודה והערכה לכל חברי וועדת השיפוט, ליו"ר פרופ' אהרן ממון, ולחבריה מר איתן אביבי, ד"ר שלומית גלר ופרופ' שמעון שטרית.

כמו כן, תודתנו נתונה לצוות הנאמן שהכין את התשתית להחלטת וועדת השיפוט, זהבה סער שול, טל פאנץ' ותהילה סער.

תמונות מטקסי אות החלוצים 2023-2025

אות החלוצים תשפ"ו · 2026



פרופ' שמעון שטרית, יעקב חגואל, פרופ' אהרן ממון -
חלוקת האות לשרה לשעבר פנינה תמנו-שטה



זהבה סער שול, נורית דרי, פרופ' שמעון שטרית ומורן אטיאס



ח"כ מאיר כהן, פרופ' שמעון שטרית, חכ"ל שי חרמש ויגאל צחור



השרה לשעבר סופה לנדבר ופרופ' שמעון שטרית



חכ"ל זהבה גלאון, פרופ' שמעון שטרית, סגן השר אורי מקלב, יעקב חגואל,
השרה לשעבר אורית נוקד והשר לשעבר רן כהן



זהבה סער שול, גד ליאור ופרופ' שמעון שטרית



ד"ר שלומית גלר, פרופ' שמעון שטרית ויעקב חגואל-
חלוקת האות לרבקה מיכאלי



זהבה סער שול, פרופ' שמעון שטרית ואליקים סוויסה
(בנו של הסופר משה סוויסה)



פרופ' שמעון שטרית ומורן אטיאס



ד"ר שלומית גלר, פרופ' שמעון שטרית ויעקב חגואל -
חלוקת האות לריקי גל



טל פאנץ' וירדנה ארזי



פרופ' שמעון שטרית והשרה לשעבר פנינה תמנו-שטה

פרופ' שמעון שטרית הוא פרופ' מן המניין (אמריטוס) מופקד על הקתדרה ע"ש גרינבלט למשפט ציבורי ובינלאומי באוניברסיטה העברית. כיהן כשר בממשלות ישראל וכממלא מקום ראש עיריית ירושלים.



ד"ר שלומית גלר היא מרצה לממשל תאגידי, רגולציה וביקורת פנימית וציבורית. כיהנה ומכהנת כיו"ר דירקטוריון וכדירקטורית בתאגידים.



עמותת האיגוד הספרדי העולמי קמה בשנת 2014 והיא מתמקדת בהשבת עטרת מורשת יהדות ספרד ליושנה, בהעמקה, בחיזוק ובהעשרת פסיפס המורשת התרבותית של העם היהודי בישראל ובעולם. חברי ועד העמותה: פרופ' שמעון שטרית, יו"ר, ד"ר שלומית גלר, מר אילן כהן, הרב חיים אמסלם, פרופ' אהרן ממון, עו"ד חיים שפרן, מר איתן אביבי והגב' יסמין לוי.

פרויקט אות החלוצים הוא מיזם עצמאי של האיגוד הספרדי העולמי ביוזמת נשיא האיגוד, פרופ' שמעון שטרית. הפרויקט נועד להעניק "אות החלוצים" על שותפות במפעל החלוציות של הקמת המדינה וביססה בכל תקופות החלוציות, על שותפות ביישוב הארץ ישראל בתקופה שקדמה להקמת המדינה בעידן החלוצים הראשונים (עד 1946), וכן בעידן החלוצים החדשים של הקמת ערי הפיתוח. שכונות הערים, המושבים והקיבוצים בשנים המכוננות של המדינה (עד 1964) ובהמשך על שותפות במפעל החלוציות המתמשך בתקופת החלוצים הממשיכים.